

brat *frančišek* 1

*Kdorkoli pride k njim,
prijatelj ali nasprotnik,
tat ali razbojnik,
vsakega
naj prijazno sprejmejo.*

- sv. Frančišek in dobrodelnost
- Pogovor s p. Leopoldom
- Dan Frančiškove duhovnosti
- Puščava ali rajski vrt

- 3 Urednikova beseda
- 4 **Frančiškova duhovnost**
Raj na zemlji?
Benedikt XVI. – Sveti Bonaventura III
- 9 **Iz naših družin**
P. dr. Leopold Grčar OFM
- 13 **Frančiškov svetni red**
Dan Frančiškove duhovnosti
Nagovor br. Andreja Feguša na dnevu
Frančiškove duhovnosti
Dan Frančiškove duhovnosti
na Ptuju 16. oktobra 2010
- 22 **Mladi Frančišku**
Podaj Mi Roko 2010
- 25 **Razvedrilo**
Nagradna zlogovna izpolnjevanke
- 26 **Pravičnost in mir**
Ekološke bombe
Medijska pismenost
- 32 **Korenine in sadovi**
Življenje svetega Frančiška
- 34 **Sveta dežela**
Danes vam je v Davidovem mestu
rojen zveličar sveta
Najino prvo potovanje v Sveto deželo
Sveta dežela: puščava ali rajski vrt?
Z Notranjskega na Špansko leta 1887
Martinovanje
Ekumensko romanje v Anglijo po poti
bl. kardinala J. H. Newmana

Brat Frančišek – ISSN 1408-0192.

GLASILO FRANČIŠKOVEGA SVETNEGA REDA (FSR) V SLOVENIJI.

Revija izhaja šestkrat letno.

Izdajatelj: Založba Brat Frančišek, Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana, Slovenija, www.ofm.si/zb/f

Za založbo: Miran Špelič OFM

Člani uredniškega odbora: Jernej Kurinčič OFM (glavni in odgovorni urednik)
Peter Skoberne FSR (naslovnica)
sestre FMM (Naša evangelizacija)
Metod in Mateja Trajbarič FSR (Frančiškov svetni red)
Gregor Pavlič FSR (Razvedrilo)
NS FRAMA (Mladi Frančišku)
Jernej Kurinčič OFM (Pravičnost in mir)
Miran Špelič OFM (Korenine in sadovi, Naše knjige)
Peter Lavrih OFM (Sveta dežela)

Fotografija na naslovnici: Peter Skoberne

Logotip rubrik: Aleš Porenta

Oblikovanje in priprava: Tina Prinčič, Založba Brat Frančišek

Tisk: Mond grafika d.o.o., Brezovica

Naklada: 2300

Naslov uredništva: Küzmičeva 6, SI-1000 Ljubljana; tel.: 0590-717-25 ali 040-644-164;

E-mail: revija.brat.francisek@ofm.si; faks 01 24 29 313;

Rokopisov in slik ne vračamo.

Revija se vzdržuje s prostovoljnimi prispevki.

Prispevke nakazujte na: Narodni svet FSR Slovenije, Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana

TRR SI56-2420-1900-4608-820 Raiffeisen banka d.d. Maribor; sklic na 00 700-11

Glasilo izhaja z dovoljenjem cerkvenih oblasti.

Gospod naj ti podari mir!

Pa smo spet v novem letu. Hvala vam za vsa praznična voščila, iz njih veje hvaležnost. Novo leto prinaša mnogo svežih priložnosti, verjetno tudi vsaj kakšno pogumno odločitev. Če ne, se je lahko pa še lotimo. Dober in prijeten je občutek, da si za seboj pustil nasičeno, dozorelo leto. Prijetno se je z upanjem podati naprej. Jasno, nikoli ni vse rožnato, vsem praznovanjem in veseljačenju navkljub, ki nas je te dni včasih že kar utrujajo, ostajajo skrbi, bolečine, ki se kot temna nit vlečejo v ozadju

naših navzven brezmadežnih in uspešnih življenj. Ostajajo zamere, spori, težke izkušnje, ki nam postavljajo meje tam, kjer bi bili lahko najbolj svobodni in sproščeni – z najbližjimi. Lepo je v praznovanju vsaj malo pozabiti na vse to. A če verujemo, nam ni treba zares pozabljati. Ker vemo, da je Jezus premagal križ in smrt. Zdaj je med nami kot majhen, nebogljn otrok. Pa vendar vemo, da je premagal zlo. Zato se mu tudi mi, z njim ob sebi, lahko pogumno postavimo po robu.

Ker je v slovenski Cerkvi leto dobrodelnosti, bo s tem tematsko obarvan tudi letošnji Brat Frančišek. Tokrat bomo razmišljali o Frančišku in dobrodelnosti, skozi leto pa bodo na vrsti prišli še nekateri drugi vidiki. Spet si boste lahko prebrali pogovor z enim od naših duhovnih asistentov, tokrat s p. Leopoldom, ki je za mnoge pravi sinonim Brezij. Pa poročila od vsepovsod, kjer se zbirajo naši bratje in sestre, recimo z dneva Frančiškove duhovnosti ali srečanja Podaj mi roko. Ker je čas gripe in prehladov, bodo tokratne Ekološke bombe namenjene tistim majhnim »bobicam«, s katerimi jih skušamo zdraviti. In pa še mnogi različni, bogati vtisi iz naše Svete dežele. Prijetno branje!

br. Jernej

Raj na zemlji?

Sv. Frančišek in dobrodelnost

Ko bom »bil« velik, bom ... In kaj zdaj, ko sem že (dovolj) velik ali celo prevelik za nekdanje »otročarije«? Če bi bil jaz kralj ali pa vsaj predsednik ali direktor, potem ... Če bi zadel glavni dobitke na loteriji, potem ... Potem bi – kaj? Morda ne bi bilo več revščine, lakote, brezposelnosti, bolezni, vojne ... Vse te čudovite želje se podijo po glavicah mnogih nadebudnih kratkohlačnikov in vse te želje so vključene tudi v povsem običajne predvolilne kampanje bolj ali manj starih politikov. Vse obljube o »raju na zemlji« pa so se izkazale za utopije in lažne ideologije, ki so nazadnje ustvarile na zemlji bolj pekel kot pa raj.

In vendar so nam v adventno-božičnem času Izaijeve mesijanske prerokbe tako blizu. Prerokbe o času miru, ko ne bo nobenih nasprotij več, ko bo volk prebival z jagnjetom in panter ležal s kozličem, skupaj bosta teliček in levček, krava in medvedka. To bo čas, ko bo dežela polna Gospodovega spoznanja, kakor vode pokrivajo morsko globino (Iz 11,6-9). Gospodovo spoznanje je dar Gospodovega Duha (11,2), kot bi rekel sv. Frančišek. Gospodov Duh odpira človeku pogled vere, ki je sposoben videti dlje in preko vseh pregrad sovraštva, maščevalnosti, zamer, sebičnosti in drugih raznovrstnih nasprotij. Ta pogled vere je omogočil Frančišku, da je prepoznal svojega brata in sestro v beraču in bogatem trgovcu, gobavcu in vitezu, škofu in županu, cesarju in papežu ter celo v volku, pa v luni in soncu, vetru in vodi ...

In Frančišku je uspelo spremeniti marsikaj od tega, česar ni uspelo bogatim in vplivnim ljudem. Frančišek je bil poln Gospodovega Duha. Gospodov Duh je preko Frančiškovih besed in dejanj, preko njegove ponižne drže sprožil globoke spremembe najprej v človeškem srcu. Sprememba srca pomeni spreobrnjenje. Spreobrnjenje je v bistvu »streznitev« človeka, ki je »pijan« samega sebe, ki blodi skozi svet navidezne, lažne resničnosti in si za opravičevanje svoje »pijanosti« postavlja idole, lažne podobe božanskega. Spreobrnjenje je ponovni stik z našo zemeljsko realnostjo, pa naj bo le-ta še tako kruta. In zagotovo je kruto pristati z obrazom v blatu. A vendar je človek ustvarjen iz blata, kot pravi v prisposobi biblično poročilo o stvarjenju. Zato je spreobrnjenje možno samo znotraj ponižnosti (lat. humilitas); to je tedaj, ko je človek pripravljen sprejeti svojo »prstenost« (lat. humus), svojo zemeljsko krhkost. Frančišek je sprejel to krhkost v trenutku, ko je objel gobavca. V krhkosti telesa je doživel moč duha.

Krhkost človeškega in moč Božjega se znotraj odrešenjskega načrta med seboj čudovito dopolnjujeta. To odrešenjsko dinamiko je doživljal pri svojem misijonskem poslanstvu apostol Pavel. V prvem pismu Korinčanom jo je takole izrazil: »Bog si je izbral tisto, kar je v očeh sveta slabotno, da bi osramotil tisto, kar je močno. /.../ Moje besede in moje oznanilo nista bila v prepričevalnih besedah modrosti, temveč sta se izkazala Duh in moč, zato da vaša vera ne bi temeljila na človeški modrosti, ampak na Božji moči. (1,27b;2,4-5)« Vir odrešenjske Božje moči predstavlja velikonočni dogodek: Jezusovo trpljenje, smrt in vstajenje. Ta velikonočna skrivnost je povzeta, še več, se ponovno uresničuje znotraj obhajanja zakramenta svete evharistije.

Sv. Frančišek nikoli ni odvrnil pogleda od evharistične skrivnosti. V svojem prvem opominu je zapisal: »Gospodov Duh, ki prebiva v svojih vernih, je torej tisti, ki sprejema najsvetejše Gospodovo telo in kri. /.../ Glejte vsak dan se [Božji Sin] poniža, prav tako kot takrat, ko je "s kralje-

vega prestola" (Mdr 18,15) vstopil v telo Device. Vsak dan pride k nam v ponižnosti« (13.16-17). Evharistična skrivnost je Frančiška napolnjevala z Gospodovim Duhom, da je zmogel videti globlje in tako zreti skrivnost Boga in človeka. Tako se je pot Frančiškovega življenje vedno bolj spreminjala v bivanjsko uresničitev za človeka nedoumljive evharistične skrivnosti. Razlomljen Kruh na daritvenem oltarju je Frančiška usmeril k lomljenju kruha z brati in vsemi ubogimi. Ob bratskem lomljenju kruha se je v Frančišku prebujal tudi vedno globlji čut za vsa tista zlomljena srca, ki so krvavela v svoji »raz-lomljenosti« zaradi ranjenosti človeškega dostojanstva, zaradi izključenosti, bolezni, nasilja, revščine, krivice in greha. Frančiškovo češčenje svete evharistije se samoumevno preliva v karitativno delovanje.

Za človeka je »lomljenje kruha« v svojem bistvu odrešenjsko dejanje. V človeku se znova prebudita solidarnost in sočutje, ljubeča vzajemna povezanost. Ravno solidarnost in sočutje pa vzpostavljata tisto pristno človečnost (humanost), ki je že ob stvarjenju samem položena v Božji načrt o človeku. Tako se uresničuje Izaijeva prerokba: »Če daješ lačnemu, kar imaš sam rad, in sitiš revežu grlo, bo vzšla v temi tvoja luč in tvoja temina bo kakor poldan« (Iz 58,10).

Tako se nam razkriva odgovor na odprto vprašanje, kako je lahko Frančišek, ki ni bil ne kralj ne predsednik ne direktor, ampak ubog med ubogimi, uresničeval karitativnost in kaj naj bi ta mali mož sploh spremenil? Znotraj Frančiškovega načina uresničevanja karitativnosti lahko odkrijemo njeno bistvo: ranjenemu človeku posredovati objem Božje ljubezni.

Kako boli majhnega otroka krvaveča rana na kolenu! Ni ubogal očetovega opozorila in še kar naprej divjal s kolesom po pesku. Enega ovinka ni več zvožil. Padec prebudi občutek nemoči, razočaranja in jeze nad samim seboj, pa tudi strah pred očetom. In pojavi se mama, ki svojega otroka nežno objame, mu previdno izmije rane, jih popiha in mu šepeta na uho, da bo kmalu vse dobro. Rane ostanejo, morda celo grda brazgoti-

na. Izgine pa bolečina in v otrokovo srce se naseli mir v polnem pomenu besede. V materinem objemu so te rane »odrešene« in »poveličane«. Otroka bodo spominjale na očetovo svarilo o nevarnosti padca, na vzroke in posledice, pa tudi na varno zavetje in tolažbo materinega objema.

»Neboleče rane« so rane vstalega Kristusa. Ravno te poveličane rane je prejel Frančišek na gori La Verni, da bi še bolj polno izkusil ljubezen Božjega očetovstva in materinstva hkrati. Frančišek sam je znal svoje očetovstvo v odnosu do bratov uresničevati s svojo doslednostjo, strogostjo, trdnostjo in načelnostjo. Znal pa je živeti tudi materinstvo v vsej njegovi nežnosti in sočutnosti: »Kjer koli bratje so in pridejo skupaj, naj bodo domači med seboj. Brez strahu naj drug drugemu razodevajo svoje potrebe; zakaj če mati hrani in ljubi svojega telesnega sina, koliko bolj mora vsakdo ljubiti in hraniti svojega duhovnega brata« (2FVod VI,8-10).

Jezus svoje učence sooči z realnostjo ubošva na tem svetu: »Ubože imate namreč vedno med seboj« (Mt 26,11a). To je »zemeljski raj«. In ravno v ta »zemeljski raj« se rodi Kralj veselja kot ubogo in nebogljeno dete. Kajti ta svet lahko ravno ob uboštvu postane raj, in sicer zaradi Božjega očetovstva in materinstva. Frančiškov zgled nas tudi danes spodbuja k iskanju primernih načinov, kako posredovati doživetje Božjega očetovstva in materinstva današnjemu človeku, ki se srečuje z uboštvom na različnih ravneh svojega bivanja. Zato naj bo tudi naš pogled najprej zazrt v ubošstvo in ponižnost Boga, ki ostaja med nami pod podobo razlomljenega kruha. Naj se skozi ta pogled zrcali resničnost betlehemskega jaslja, okrvavljenega križa in s svetlobo obsijanega praznega groba. Biti s Frančiškom ubog med ubogimi pomeni ostajati med njimi in sprejemati človeško šibkost, nuditi objem zaupanja in pihati skeleče rane z odrešenjskim dihom Gospodovega Duha.

p. Ambrož Mušič, OFM

**BENEDIKT XVI.
SPLOŠNA AVDIENCA**

Dvorana Pavla VI., sredo, 17. marca 2010

Sveti Bonaventura 3

Dragi bratje in sestre!

Ko danes nadaljujem razmišljanje prejšnje srede, bi rad z vami poglobil še nekaj vidikov nauka sv. Bonaventura iz Bagnoregia. Je izvrsten teolog, ki zasluži, da ga postavimo ob bok drugemu velikemu mislecju, njegovemu sodobniku, sv. Tomažu Akvinskemu. Oba sta preiskovala skrivnosti razodetja in pri tem uveljavljala zaklade človeškega razuma v tistem rodovitnem dialogu med vero in razumom, ki zaznamuje krščanski srednji vek in dela iz njega dobo velike intelektualne živosti pa tudi dobo močne vere in cerkvene prenovе, ki pogosto ni prikazana dovolj jasno. Povezujejo ju mnoge podobnosti: tako Bonaventura, frančiškan, kot Tomaž, dominikanec, sta pripadala ubožtvenima redovima; ti redovi so z duhovno svežino, kot sem omenil v prejšnjih katehezah, v 13. stoletju obnovili vso Cerkev in pritegnili veliko privrženecv. Oba sta služila Cerkvimarljivo,

predano in z ljubeznijo, tako da so ju povabili k sodelovanju na vesoljnem koncilu v Lyonu leta 1274, in tega leta sta tudi umrla: Tomaž na poti v Lyon, Bonaventura pa med samim koncilom. Tudi na Trgu svetega Petra sta kipa obeh svetnikov postavljena vzporedno, prav na začetku kolonad, če gledamo od vatikanske bazilike, eden na levi in drugi na desni strani. Kljub tem vidikom pa lahko pri teh dveh velikih svetnikih razberemo dva različna pristopa k filozofskemu in teološkemu raziskovanju, ki kažeta izvirnost in globino misli pri enem in pri drugem. Želel bi pokazati na nekaj teh razlik.

Prva razlika zadeva pojem teologije. Oba učitelja se sprašujeta, ali je teologija praktična ali teoretična, to je spekulativna veda. Sv. Tomaž razmišlja o dveh možnih nasprotujočih si odgovorih. Prvi pravi: teologija je razmislek o veri in cilj vere je, da človek postane dober, da živi po božji volji. Torej bi moral biti cilj teologije, da vodi po pravi, dobri poti: potemtakem je v bistvu praktična veda. Drugo stališče pravi: teologija skuša spoznati Boga. Mi smo božje delo; Bog je nad našim delovanjem. Bog v nas upravlja pravično delovanje. Potemtakem v bistvu ne gre za naše delovanje, ampak za spoznavanje Boga in ne za naša dejanja.

Sklep sv. Tomaža je, da teologija obsega oba vidika: je teoretična – skuša vedno bolj spoznati Boga, in je praktična – skuša usmerjati naše življenje k dobremu. Obstaja pa primat spoznavanja: predvsem moramo Boga spoznati, potem sledi delovanje v skladu z Bogom (*Summa Theologiae* I, q. 1, art. 4). Ta primat spoznavanja v nasprotju s prakso je pomenljiv za temeljno usmeritev sv. Tomaža.

Odgovor sv. Bonaventura je zelo podoben, a so poudarki drugačni. Sv. Bonaventura pozna iste argumente za eno in drugo smer kot sv. Tomaž, vendar pa pri odgovoru na vprašanje, ali je teologija praktična ali teoretična veda, izpelje trojno razlikovanje – nekako razširi alternativo med teoretič-

nim (primat spoznavanja) in praktičnim (primat prakse) in dodaja tretjo držo, ki jo poimenuje »modrostna«, in trdi, da modrost objema oba vidika. Potem pa nadaljuje: modrost išče kontemplacijo (kot najvišjo obliko spoznanja) in ima za namen »ut boni fiamus« – da postanemo dobri, predvsem to: postati dobri (prim. *Breviloquium*, Predgovor, 5). Potem dodaja: »Vera je v razumu na tak način, da povzroča čutenje. Vzemimo primer: spoznati, da je Kristus umrl 'za nas' ne ostane spoznanje, ampak nujno postane čutenje, ljubezen« (*Proemium in I Sent.*, q. 3).

V isti smeri se giblje njegova obramba teologije, to je razumskega in metodičnega razmisleka o veri. Sv. Bonaventura našteva nekaj argumentov proti oblikovanju teologije. Morda so bili delno razširjeni tudi med manjšimi brati in so navzoči še dandanes: razum bi izpraznil vero, to bi bila nasilna drža nasproti božji besedi, božjo besedo moramo poslušati in je ne analizirati (prim. Pismo sv. Frančiška Asiškega sv. Antonu Padovanskemu).

Tem argumentom proti teologiji, ki kažejo na nevarnosti, navzoče v teologiji sami, naš svetnik odgovarja: To velja za posmehljiv način oblikovanja teologije, napuh razuma, ki se povzdiguje nad božjo besedo. Prava teologija, razumsko delo resnične in dobre teologije pa ima drugačen izvir, in ne napuh razuma. Kdor ljubi, želi vedno bolj spoznati ljubljenega; prava teologija ne uporablja razuma in njegovega raziskovanja zaradi napuha, »sed propter amorem eius cui assentit« – »ampak zaradi ljubezni do njega, ki mu pritrjuje« (*Proemium in I Sent.*, q. 2), in hoče še bolj spoznati ljubljenega: to je temeljni namen teologije. Za sv. Bonaventura je torej končno odločilen primat ljubezni.

Iz tega sledi, da sv. Tomaž in sv. Bonaventura različno opredeljujeta poslednji namen človeka, njegovo popolno srečo: za sv. Tomaža je poslednji cilj, h kateremu teži naše hrepenenje, videti Boga. V tem preprostem dejanju gledanja Boga se razrešijo vsi problemi: srečni smo, ničesar drugega ne potrebujemo.

Za sv. Bonaventura pa je človekov poslednji cilj ljubiti Boga, srečanje in zedinjenje njegove in naše ljubezni. To je zanj najustreznejša opredelitev naše sreče.

V tej smeri bi lahko rekli, da je najvišja kategorija za sv. Tomaža resnično, medtem ko je za sv. Bonaventura dobro. Motili bi se, če bi v teh dveh odgovorih videli protislovje. Za oba je resnično tudi dobro in dobro tudi resnično; gledati Boga je ljubiti in ljubiti je gledati. Gre torej za različne poudarke v jedru skupnega gledanja. Oba poudarka pa sta oblikovala različna izročila in duhovnosti in tako pokazala rodovitnost vere, ki je ena v različnosti svojih izrazov.

Vrnimo se k sv. Bonaventuri. Očitno je svojski poudarek njegove teologije, ki sem ga osvetlil le z enim primerom, mogoče razložiti na osnovi frančiškanske karizme. Asiški Ubožec je onstran intelektualnih debat svojega časa z vsem svojim življenjem pokazal na primat ljubezni; bil je živa ikona Kristusa in ves zaljubljen vanj. Tako je v svojem času dal videti Gospodovo podobo – svojih sodobnikov ni prepričal z besedami, ampak s svojim življenjem. V vseh delih sv. Bonaventura, celo v znanstvenih in šolskih delih, je videti in najti ta frančiškanski navdih; opazimo, da njegovo razmišljanje izhaja iz srečanja z asiškim Ubožcem. Da pa bi razumeli konkretno dodelavo teme »primata ljubezni«, moramo upoštevati še en vir, spise tako imenovanega Psevdo-Dionizija, sirskega teologa iz 6. stoletja, ki se je skril pod psevdonimom Dionizija Areopagita in s tem imenom namigoval na osebo iz Apostolskih del (prim. Apd 17,34). Ta teolog je ustvaril liturgično in mistično teologijo ter na široko spregovoril o raznih redovih angelov. Njegovi spisi so bili prevedeni v latinščino v 9. stoletju. V Bonaventurovem času – smo v 13. stoletju – se je pojavil nov prevod, ki je zbudil zanimanje našega svetnika in drugih teologov njegovega stoletja. Pozornost sv. Bonaventura je še posebej pritegnilo dvojce:

1. Psevdo-Dionizij govori o devetih redovih angelov, katerih imena je našel v Svetem pi-

smu in jih potem razporedil na svoj način, od preprostih angelov do serafov. Sv. Bonaventura razlaga te redove angelov kot stopnje približevanja stvarstva Bogu. Tako lahko predstavljajo človekovo pot, vzpon proti občestvu z Bogom. Za sv. Bonaventura ni nikakršnega dvoma: sv. Frančišek Asiški je pripadal serafskemu redu, najvišjemu redu, zboru serafov, to je, bil je čisti plamen ljubezni. Taki bi morali biti tudi manjši bratje. Toda sv. Bonaventura je dobro vedel, da te najvišje stopnje približanja Bogu ni mogoče umestiti v pravno ureditev, ampak je vedno poseben božji dar. Zato je struktura reda manjših bratov bolj skromna, bolj realistična, vendar pa mora pomagati članom, da se vedno bolj bližajo serafskemu življenju čiste ljubezni. Prejšnjo sredo sem govoril o tej sintezi med treznim realizmom in evangelijsko korenitostjo v misli in delovanju sv. Bonaventura.

2. Sv. Bonaventura pa je našel v spisih Pseudo-Dionizija še eno prvinjo, ki je bila zanj še pomembnejša. Medtem ko je za sv. Avgušтина *intellectus*, to je gledanje z razumom in srcem, poslednja kategorija spoznavanja, pa Pseudo-Dionizij naredi še korak naprej: pri vzpenjanju proti Bogu je mogoče priti do točke, kjer razum ne vidi več. Toda v noči razuma ljubezen še vidi – vidi, kar ostaja razumu nedostopno. Ljubezen se steguje onkraj razuma, vidi več, vstopa globlje v skrivnost Boga. Sv. Bonaventura je bil ves prevzet od tega pogleda, ki se je ujemal z njegovo frančiškansko duhovnostjo. Prav v temni noči križa se pojavi vsa veličina božanske ljubezni. Kjer razum ne vidi več, vidi ljubezen. Sklepne besede njegovega Potovanja

duše k Bogu se lahko pri površnem branju zdijo izraz pretirane pobožnosti brez vsebine; če pa jih preberemo v luči teologije križa sv. Bonaventura, so jasen in realističen izraz frančiškanske duhovnosti: »Če torej hrepeniš po tem, da bi vedel, kako se to zgodi (namreč vzpon k Bogu), vprašaj milost, ne nauka; hrepenenje, ne razuma; vzdihovanje molitve, ne preučevanja črke; ... ne luči, ampak ogenj, ki vžiga vse in privede v Boga« (VII, 6). Vse to ni protirazumsko; predpostavlja pot razuma, ki pa jo preseže v ljubezni do križanega Kristusa. S to preobrazbo mistike Pseudo-Dionizija se sv. Bonaventura postavlja na začetek velikega mističnega toka, ki je močno povzdignil in očistil človeškega duha: to je eden vrhuncev zgodovine človeškega duha.

Ta teologija križa, ki se je rodila iz srečanja med teologijo Pseudo-Dionizija in frančiškansko duhovnostjo, pa ne sme zasenčiti dejstva, da je sv. Bonaventura s sv. Frančiškom Asiškim skupna tudi ljubezen do vsega ustvarjenega, veselje nad lepoto božjega stvarstva. S tem v zvezi navajam stavek iz prvega poglavja njegovega Potovanja: »Tisti ..., ki ne vidi brezštevilnega sijaja ustvarjenin, je slep; tisti, ki ga ne prebudijo tolakeri glasovi, je gluhi; tisti, ki zaradi vseh teh čudes ne hvali Boga, je nem; tisti, ki se od tolakerih znamenj ne dviga k prvemu počelu, je neumen« (I, 15). Vse stvarstvo na glas govori o Bogu, o dobrem in lepem Bogu, o njegovi ljubezni.

Vse naše življenje je torej za sv. Bonaventura »potovanje«, romanje – vzpon proti Bogu. Zgolj s svojimi močmi pa se ne moremo vzpeti proti božjim višavam. Bog sam nam mora pomagati, nas mora »vleči« navzgor. Zato pa je potrebna molitev. Molitev – tako pravi naš svetnik – je mati in vir povzdignjenja – »sursum actio«, dejanja, ki nas ponese kvišku – pravi Bonaventura. Zato sklepam z molitvijo, s katero začenja svoje Potovanje: »Molimo torej in recimo Gospodu, svojemu Bogu: 'Vodi me, Gospod, po svoji poti in hodil bom v tvoji resnici. Naj se razveseli moje srce, ko se boji tvojega imena'« (I, 1).

Prevedel br. Miran Špelič OFM

Pogovarjamo se z našimi duhovnimi asistenti

P. dr. Leopold Grčar OFM

je duhovni asistent KB Brezje, vikar v Frančiškanskem samostanu, v cerkvi pa tisti, ki sme darovati sveto mašo, sme brati in razlagati Božjo besedo, predvsem pa je spovednik. Vodi molilce Živega rožnega venca (okrog 16.000 ljudi) in je predsednik Društva ljubiteljev jaslic. Vsako leto pripravijo vseslovensko razstavo (vsakič v drugi škofiji). Letos bo v zahvalo za evharistični kongres v Celju, kjer bo blaženi mučenec Lojze Grozde razglašen za zavetnika društva, saj je napisal ogromno pesmi o božiču in o jaslicah!

P. Leopold, ste duhovni asistent najštevilčnejšega bratstva v Sloveniji. Kako doživljate to svojo službo?

Ko sem pred 21 leti prišel na Brezje, se mi je zdelo najpomembnejše, da karizmo sv. Frančiška damo ljudem. In pomislite, vsako leto prihajajo novi in novi bratje in sestre. Preseneča me, kar je rekel Pij XI., da »še ni živel na svetu človek, v katerem bi odsevala bolj živa in pristnejša podoba Jezusa Kristusa in evangelijski način življenja, kot v Frančišku.« Zato so njega imenovali glasnik velikega Kralja. Sodobniki so ga videli kot drugega Kristusa. Mene pa najbolj pretresa to, da je v času največjega trpljenja in zapuščenosti, ko se je zdelo, da je na robu obupa, Jezus Fran-

čišku pokazal prestole padlih angelov in mu je rekel: To je pripravljeno zate in za tvoje brate. Ne dati Frančiškove karizme ljudem bi se mi zdelo strašen greh! Kakor bi oropali ljudi tistega, kar potrebujejo in za kar so ustvarjeni. Svojo nalogo tukaj doživljam tako, da spremljam brate in sestre skozi obdobja cerkvenega bogoslužnega leta in da se ob praznikih naših velikih svetnikov soočamo z idealom, kakor pravi Janez Pavel II., da »so nam svetniki dani kot vzorniki, kot priprošnjiki.« Tako gremo vsako leto na duhovne vaje po Frančiškovih in Antonovih poteh, v letu sv. Elizabete smo obiskali Marburg, Wartburg ... Doživljam, da ljudje začitijo te naše svetnike kot svoje spremljevalce in vzornike, ki se jim lahko vsak trenutek priporočajo v težkih situacijah. Moj poklic tukaj je pomagati ljudem, da ob sv. Frančišku in sv. Klari globlje in temeljiteje zaživijo najprej obljube svetega krsta, potem pa tudi redovne zaobljube. Tako postanejo res živeta Božja beseda, kot je bil Frančišek.

Smo v božičnem času in gotovo ni primernejšega človeka od vas, da bi spregovoril o Frančiškovem odnosu do jaslic. Napisali ste tudi knjigo »Jaslice«. Zato vas sprašujem, kaj nam jaslice govorijo in kakšen je bil Frančiškov pogled na božič?

Jezus je povabil ljudi: »Če hočeš biti popoln, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim in imel boš zaklad v nebesih. Potem pridi in hodi za menoj.« Ta stavek je Frančišku pokazal pot, kako naj sebe oblikuje po evangelijski, in hotel je vsemu svojemu delu dati Kristusov pečat. Celotno Frančiškovo življenje je potekalo med dvema poloma: en pol so Gospodove jasli, drugi pol pa je križ. Lahko

rečemo med Grecciom in La Verno. Posebno ga je prevzelo Jezusovo ponižanje ob rojstvu. Frančišek je hotel svojim bratom, sestrām in vsemu svetu pokazati Kristusovo ljubezen do nas. »Bolj kot vse druge praznike je z veliko pozornostjo proslavljal rojstvo malega Jezusa,« pravi Tomaž Čelanski. Čeprav je Gospod deloval za naše rešenje ob vseh drugih praznikih, se je z dnevom svojega rojstva obvezal, da nas reši. Hotel je, da bi se vsak kristjan za božič veselil v Gospodu in bil iz ljubezni do Njega, ki nam je daroval samega sebe, veselo radodaren. Ne samo do pomoči potrebnih, ampak tudi do živali, do ptic. »Leta 1223 je Frančišek, kakšnih 15 dni pred Božičem poklical prijatelja Giovanija Velita, ki je bil gospodar (grof) Greccia, in mu rekel: 'Pripravi, kar ti rečem. Hotel bi predstaviti Dete, rojeno v Betlehemu, in na neki način s telesnimi očmi videti neudobnost,

v kateri se je nahajal zaradi pomanjkanja stvari, ki so potrebne novorojencu, kako je bil položen v jaslī, kako je ležal na slami med volom in oslom.' Ko je nastopila božična noč, so prišli sv. Frančišek in njegovi bratje z ljudstvom in si svetili z baklami in svečami. Našli so vse pripravljeno: jaslī, seno, vola in osla v manjši votlini pod gozdnimi drevesi. V votlini je lahko bilo poleg jaslī in živali samo nekaj oseb: duhovnik, strežniki in Frančišek kot diakon. Daritev sv. maše je potekala na jaslīh,« navaja Celano in kaže, da je to navedbo treba vzeti dobesedno.

Frančišek je hotel videti, da je bila največja revščina in izjemna ponižnost Božjega sina, rojenega v Betlehemu, vez med Jezusovim prihodom v betlehemske jaslī in zakramentalnim prihodom na evharistični oltar. Frančišek je odkril: vsaka maša je božič. V Grecciu je hotel to pokazati.

Kakšno pa je sporočilo jaslī za današnji čas oziroma kakšen vpliv imajo na življenje družine?

Hvala za to vprašanje. Slovenski akademik dr. Niko Kuret, ki je umrl 1995, je zapisal, »da je na tisoče družin hvaležnih prav jaslīcam, da se je razbita družinska skupnost v adventnem času spet strnila in taka tudi ostala zato, ker se je vsa družina lotila priprav na postavitve domačih jaslī.« Premislite. Papež Benedikt XVI. nas spodbuja: »Vesel sem, ko vidim, da se v vaših družinah ohranja navada postavljanja jaslī. Vendar ni dovolj ponavljati neko navado, ampak je potrebno truditi se, da zares živimo vse te dni to, kar jaslīce predstavljajo. To pa je Kristusova ljubezen, njegova ponižnost, njegova majhnost, njegovo uboštvo, njegova

**Ne dati Frančiškove karizme ljudem bi se mi zdelo strašen greh!
Kakor bi oropali ljudi tistega,
kar potrebujejo in za kar so ustvarjeni.**

skromnost. To, kar je predstavil sv. Frančišek v Grecciu, v živo je pokazal prizor rojstva Božjega Deteta zato, da bi ga mogel premišljevali in moliti. Predvsem pa, da bi mogel še boljše uresničiti sporočilo Božjega Sina, ki se je iz ljubezni do nas odrekel vsemu in postal majhen otrok. Sveti oče nadaljuje: »Jaslīce so šola življenja, kjer se lahko učimo skrivnosti pravega veselja. To veselje ne obstaja v 'imeti mnogo stvari' ampak 'čutiti se ljubljeno od Gospoda', 'narediti se kot dar za druge' in v tem, da 'imamo radi druge'

... Potrebujemo Boga, ki nam je blizu, ki ogreje naše srce, ki odgovarja na naša globoka pričakovanja. Ta Bog se je razodel v Jezusu, rojenem iz Device Marije, zato je Jezušček, kipec Božjega Deteta, ki ga polagamo v jaslī hlevčka ali votline, srčika vsega in je središče, srce sveta.«

Papež je 13. decembra lani rekel: »Molimo, da bi vsakdo kakor Devica Marija lahko prejel to središče, to srce svojega življenja, Boga, ki je postal otrok za studenec pravega veselja.«

Sam sveti oče kot prvi jaslīčar nadaljuje: »Jaslīce nam lahko pomagajo, da razumemo skrivnost božiča, ker nam spregovorijo o ponižnosti, o usmiljeni dobroti Kristusa, ki je, čeprav je bil bogat, zaradi nas postal ubog. In njegovo uboštvo bogati tiste, ki se ga oklenejo. Božič

prinese veselje in mir tistim, ki kot pastirji v Betlehemu sprejmejo angelove besede: 'To vam bo v znamenje: našli boste dete, povito in položeno v jaslī.' Še vedno je to znamenje za naš čas, za ljudi 21. stoletja. Drugega božiča ni.«

Če hočemo ta božič ohraniti in ga udejanjati, se spomnimo

Svet pričakuje, da smo sol zemlje in luč sveta. Prepričan sem, da je naš poklic biti svetilnik. Luč mora biti na svetilniku in svetiti vsem: v hiši in okrog nje!

Jezusovega zagotovila: »Kjer sta namreč dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi.« Ta Njegova navzočnost, kjer je med nami medsebojna ljubezen in edinost, ki ju je Frančišek nenehno gradil in iskal, to je nenehni božič! Tam pa, kjer je Jezus, tam je mir, tam je moč, tam je veselje, tam je sreča, tam je pogum, tam je navdušenje, tam je življenje z Marijo, Božjo in našo materjo.

P. Leopold, ob koncu najinega pogovora bi vas rada povprašala še to: kje vi vidite mesto Frančiškovega svetnega reda v tej družbi, v tem svetu?

Čestitam vsem, ki ste tako dejavni člani FSR. Doživljam resničnost 17. člena Konstitucij, ki pravi, da je mesto in osebni apostolat Frančiškovega brata in sestre pričevanje v okolju, v katerem živimo. Smo živeta Božja beseda, ker svet od nas pričakuje, da smo pravi kristjani. Zato je pohujšanje, če nas svet vidi, da nismo živeti evangelij. Vse to najprej v družinah, potem na delovnih mestih, v šoli; kjer koli. Svet pričakuje, da smo sol zemlje in luč sveta. Prepričan sem, da je naš poklic biti svetilnik. Luč mora biti na svetilniku in svetiti vsem: v hiši in okrog nje!

Spoštovani p. Leopold, hvala vam za vse bogate misli, ki ste jih delili z nami. Vam in vsem bralcem Brata Frančiška želim blagoslovljene in v globini srca doživete praznike rojstva Jezusa Kristusa. Mir in vse dobro tudi v letu Gospodovem 2011.

Pogovarjala sem se Mateja Trajbarič FSR

Darovi za revijo Brat Frančišek

Dragi bratje in sestre! Videti je, da so vam prazniki omehčali srce tudi za vašega papirnatega bratca, saj so darovi mnogi in velikodušni. Ker so edino, iz česar se naša revija vzdržuje, nam seveda tudi v takšni količini komaj še omogočajo pokrivanje izdatkov izhajanja. Če bi želeli prispevati za našo revijo in potrebujete položnico, nas pokličite ali nam pišite in vam jo pošljemo.

Hvala vam - za nazaj in za naprej!

Jože Škrabec 100 €
Silvana Šivic 50 €
Janez Stražar 50 €
Franc Grad 30 €

Ferdinand Rus 20 €
Rihard Čibej 14 €
Veronika Fister 10 €
Anica Škorjanc 5 €

Dan Frančiškove duhovnosti

Vsoboto, 16. oktobra 2010, smo se Frančiškovi bratje in sestre zbrali na Ptuj in Pavla na dnevu Frančiškove duhovnosti. Dan, ki ga je načrtovala in organizirala Komisija za duhovnost in vzgojo pri Frančiškovski konferenci Slovenije, je potekal pod geslom »Dobrota je najmočnejši jezik«.

In res, že zjutraj ob zbiranju na samostanskem dvorišču smo občutili dobroto gostiteljev, patrov minoritov ter bratov in sester FSR s Ptuja. Pričakali so nas s toplimi nasmehi, čajem in kavo ter piškoti. Dan se je začel prijetno ob preprostem druženju in klepetu. Lepo se je srečati z brati in sestrami! Ob desetih smo šli v cerkev in naše srečanje začeli z molitvijo, ki smo jo skupaj s p. Darnilom Holcem in p. Janezom Ferležem oblikovali sestre in bratje iz krajevnega bratstva Sostro. Po molitvi smo se preselili v samostanski reflektorij, kjer nas je v imenu Frančiškove konference pozdravila s. Pavlina Kolbl in v imenu minoritskega samostana p. Tomaž Majcen. V nadaljevanju smo prisluhnili predavanju p. Andreja Feguša. Njegova misel nam ni pustila spati. Ali sem se že zavestno odločil, da želim delati dobro? Moja vera mora najti izrazno obliko. »Kakor je namreč telo brez duha mrtvo, tako je mrtva vera brez del« (Jak 2,26) Sem veren, ali sem ateist (v luči mojih del)? Če imam vero, zakaj se potem jezim na brata, zakaj ne potrpi lažje? Ali res hočem biti dober?

Si lahko operem roke in rečem: saj jaz nisem nič kriv, da je svet takšen kot je. Vsak od nas daje na svetovno tehtnico. Kam bom dajal, na stran dobrega ali zlega? Smo sol zemlje in če se sol spridi, s čim se bo solilo? Če si privoščim preveč, nekaj s tem sporočim. Živim uboštvo? P. Andrej nas je nagovarjal preko besede, zgledov iz življenja sv. Frančiška, konkretnih primerov iz svojega življenja, pesmi p. Janeza in odlomkov iz filma o Gandiju. Hitro je minil čas v reflektoriju in prišel je čas kosila. Ob dobri enolončnici smo poskrbeli za brata osla in čas izkoristili za bratsko druženje. Po kosilu smo se razdelili v tri skupine. Prva je poromala po Ptuj in si ogledala samostane, druga se je pogovarjala kako konkretno živeti dobroto, tretja pa je molila pred Najsvejšim. Dan smo sklenili s sveto mašo, ki jo je ob somaševanju daroval p. Stane Zore.

Ob takšnih srečanjih, ko se zberejo bratje in sestre vseh Frančiškovih redov, človek začuti pripadnost. Zaveš se, da si del velike družine očeta Frančiška. In ko pomisliš na tiste brate in sestre, ki se srečanja iz različnih razlogov niso mogli udeležiti, ti je težko. Na vsakem izmed nas je, da si tak dan podari ali ne. In kdor si je vzel čas in prišel na Ptuj, mu ni bilo žal. S srečanja smo odhajali s hvaležnostjo Bogu in organizatorjem za bogat dan, poživljeni z željo, da bi bila dobrota res osnovna usmeritev našega življenja. Korak za korakom.

Marjetka in Franc Birk FSR

Nagovor br. Andreja Feguša na dnevu Frančiškove duhovnosti

Ptuj, samostan sv. Petra in Pavla

Vsak človek se mora enkrat v življenju odločiti – moralisti govorijo o optio fundamentalis – na katero smer misli nagniti svoje življenje. Ali želim zares delati dobro? Sem se že zavestno odločil za dobroto, pri tem ni pomembno, koliko sem star? Ali zares iščem svojo pot? Moja pot ni vnaprej določena – to bi bila predestinacija –, je samo tista, ki mi je položena v srce. Tista, ki jo je Gospod kot nekaj hrepenečega položil vame. Ta pot je gotovo usmerjena v dobroto, ne glede na to, v katerem stanu sem in kateri poklic opravljam. Bog je vame položil klic po dobroti, po moji osebni poti dobrote. Moji, ne sosedovi. Tak način razmišljanja predpostavlja, da priznavam obstoj Boga. In tu pridemo do vprašanja osebne vere. Seveda bo vsakdo izmed nas rekel – verujem. Vendar je vprašanje, ali **res** verjamem, da Bog obstaja. To ni tako samoumevno in to priznanje nosi s seboj posledice. Če to resnično verjamem, potem moram nekaj narediti, kajti vera nujno išče svojo izrazno obliko. P. Marjan Čuk je na srečanju za mlajše redovnike dejal približno tako: »Redkokje najdemo toliko ateizma kot v naših samostanih.« Izjava, ki mi je ostala v spominu. Najprej sem videl ateiste okoli sebe, potem pa sem vprašanje vere moral zastaviti predvsem sebi. Če Bog obstaja – zakaj se jezim na sobrata? Zakaj lažje ne potrpi, če verujem v Boga? Reči »verujem« je sorazmerno preprosto, iz tega živeti pa je drugo. In potem pride Jakobovo pismo, 2. poglavje, 26. vrstica: »Kakor je namreč telo brez duha mrtvo, tako je mrtva vera brez del.« Ko pridem v stisko in me hoče raztrgati, pa si sam velikokrat ne znam pomagati, rečem: Bog, kaj

bi ti pravzaprav rad od mene? Zaobljubil sem se ti, da bom tvoj, zakaj mi dovoljuješ priti v take situacije? Bog, zakaj mi bolj ne pomagaš? Če hočeš, da sem tu, zakaj mi ne daš več moči, da bom te probleme lahko obvladal? Takrat se spet vprašam, ali res hočem biti dober?

To isto vprašanje je gotovo mučilo tudi sv. Frančiška. Mislim, da se mu moramo zahvaliti, da je vprašanje želje po dobrem v zgodovini naše Cerkve posebej poudarjal.

Kaj je torej dobrota? Tu notri, v sebi jo nosimo, zapisana je v nas, človeka bi notranje raztrgalo, če bi to zanikal. Isto velja za zanikanje presežnega v moji zavesti. Zahodna civilizacija pa je hotela, predvsem od razsvetljenstva naprej, skriti vero na raven morale. Želja po dobroti je sicer nekaj, kar nosim v sebi, moja svobodna odločitev pa je, ali jo uresničim ali ne. Če vzamem Cerkev samo kot dobrodošlo institucijo, ki spodbuja k moralnemu življenju,

od česar ima družba med drugim tudi gospodarske koristi, potem lahko z dobroto manipuliram. Tega so se lotili Kant, Nietzsche in še mnogi, namreč strpati vero v neki miselni okvir, s katerim lahko ravnamo. Pa ni šlo. Človeški um ne prenese misli, da Bog ne obstaja. Nietzsche ima na koncu hude težave, Kant zbeži v svoje postulate, vsi pa si nekako poiščejo Boga.

Ne morem drugače. Če hočem biti dober, ima to določene posledice. Če hočemo priti stvari do dna, se spraševanje nadaljuje s tem, ali sem lahko malo dober, ali sem lahko dober zdaj, potem pa ne. Je dobrota kot krožek, ki se ga udeležim ali pa ne? Če pogledamo globlje, vidimo, da to ne gre. Dobrota je osnovna usmeritev. Lahko sem enkrat bolj zagret, drugič manj, ne morem pa biti vroč in hladen istočasno. Če še malo bolj zaostrim, trdim, da **ne morem ljubiti nobenega človeka na tej zemlji, če samo enega sovražim**. Zaradi tega, ker sovražstvo napolni mojo notranjost z nekim samoljubjem, usmerjeno je v potešitev mojih strasti, postavlja mene na prvo mesto. Ljubezen pa tega ne prenese. Če do kogar koli razvijem konkretno negativen odnos, s tem onemogočam svoji notranjosti, da bi kogar koli drugega resnično vzljubil. Ali obratno – če nekoga res ljubim, sovražstvo v meni nima več prostora. Vem, da gre za ideal, a iz tega je razvidno, kako pomembno je želeti radikalno dobroto. Če hočem komu nekaj dobrega, se moja dobrota do njega začne z odpuščanjem tistemu, ki mi ni pri srcu. Če hočem sobratu dobro, moram začeti tam, kjer mi stvari gredo na živce. Možno, ki hoče svoji ženi nekaj zares dobrega, mora po isti poti. Tu se začne dobrota in ljubezen.

Ljudje iščemo zglede in naš zgled je gotovo sv. Frančišek. Živi v času, ko se začne nekaj radikalno novega. Ko je star 16 let, se Assisi spreminja iz fevdalnega sveta v bolj kapitalistični način življenja, začne se celo demokracija. Frančišek do konca življenja ohrani svojo demokratično

miselnost, ki jo imamo še danes v našem redu. Je zelo svobodno misleč človek. Večkrat so ga skušali strpati v hierarhične strukture, vendar je to obrnil na glavo. Zanj je prelomno leto 1203, 6. november, ko se vrne iz ujetništva v Perugii v Assisi. Nič ga več ne poteši – hoče vedeti, kaj je prav, kje je Bog, kaj pomeni biti dober. Iz njegovih spisov je razvidno, da je v tistem času v njem nekaj vrelo, ga dvigalo, neka želja po radikalnem koraku. Vse ostalo mu ostaja prazno. Zato gre in išče smisel. Kaj pa je to? Je to res dobrota? To vprašanje pogosto srečam pri delu z mladimi. Kaj je dobrota? Kaj je smisel življenja?

Tudi naše mlade danes to muči – ko ne vedo, ali se naj obrnejo k dobroti ali k samomorom, k obupu, ali ima življenje vendarle smisel. Takšno spraševanje je bivanjskega pomena, gre dobesečno za biti ali ne biti. K tej stiski, v kateri se mnogi znajdejo, pripomore tudi moje neradikalno življenje. Prehitro si operem roke, saj jaz nisem nič kriv, če je družba taka, kot je. Neprestano živim v odločanju – vsak dan imam priložnost stvari narediti na dva načina, svoj prispevek lahko dajem na dobro ali slabo stran tehničnega življenja naše družbe. Če prevlada v mojih dejanjih slabo, pomagam izzvati zlo, posledica so krize. Vsakokrat, ko naredim nekaj dobrega, ustvarjam ravnovesje v tem svetu – in to je tisto, kar mlajši rod od nas pričakuje. Če bo svet lepši, bo tudi toplejši in bo imel svoj smisel tudi za mlade.

Frančišek hodi po tej poti, daje na dobro stran tehtnice življenja. Frančišek išče Boga – kje ga bo našel? V Assisiju je nad portalom stolnice sv. Rufina timpanon, ki kaže Jezusa kot vsevladarja na svojem prestolu, daleč nekje zgoraj, kot nekoga, ki vlada temu svetu, nekam odmaknjen in zviška opazujoč svet pod seboj. Frančišek ga išče in ne najde tistega osebnega stika. Najde ga pozneje, v cerkvi sv. Damijana, ko vidi ikono Kristusa, ki ga gleda iz oči v oči, ki se ga sme dotakniti, in Frančišek se lahko z njim pogovarja. Tak Jezus se pogosto pojavlja tam, kjer ga najmanj pričakujemo. Eden izmed primerov, ki mi je pošteno izprašal vest, je bil moj sošolec, ki ni hodil v cerkev in ne k verouku. Imela sva isto pot, on še dva kilometra več kot jaz. Ko sva šla nekoč skupaj v šolo, je neka gospa pred nama težko nesla dva cekarja, v katerih je imela stvari za na trg. Jaz ji nisem priskočil na pomoč, on pa. Nesel ji je cekarja do avtobusne postaje. Pozneje je opazil, da ta gospa hodi ob četrtkih v mesto, zato je ob četrtkih prihajal pozneje v šolo, da ji je lahko pomagal. Nekega

četrtka ji je nesel cekarja tudi domov in zato ni prišel v šolo. Povedal mi je, da mu je bilo takrat, ko ji je prvič pomagal, lepo. Začela sta se pogovarjati in potem ji je pomagal vedno bolj. Korak za korakom se je v tem fantu, ki še danes zavestno dela dobro, prebujala želja po dobroti.

Enako tudi Frančišek – ko pride v Rim, vrže celo svojo blagajno revežem, sleče obleko in jo da siromaku, sam pa sede med berače; potem sreča gobavca, in ko ga prvič objame in poljubi, se v njem porodi globlja želja. Gre, proda svoje premoženje in da tisti denar za gobavce. Naposled se preseli k njim in jim streže. Dobrota se poraja po korakih. To pomeni iti na pot dobrega. Postopno, vedno globlje. Frančišek pravi: »... ko sem bil še v grehah, mi je bilo zoprno videti gobavca ...,« nekateri razlagalci pravijo, da je Frančišek na tem mestu menil – »ko sem še živel, kot da Jezusa ne bi bilo«. Šel je ob nedeljah k maši, opravljal svoje verske obrede, vendar kot da Jezusa ni. Gobavci so se mu gabili. »Tokrat mi je bilo zoprno srečati gobavca. Potem se mi je to, kar se mi je zdelo zoprno, spremenilo

v sladkost za dušo in telo. Nato sem še malo počakal in zapustil svet ... Gospod pa me je pripeljal med nje in sem bil usmiljen z njimi.«

Iz teh Frančiškovih besed jasno vidimo pot njegovega razvoja. Doda svoj delež, ko se jih usmili, in tako na široko odpre vrata Gospodovi milosti, ki deluje v njem. Sedaj lahko pride tista molitev: O vzvišeni in veličastni Bog ...

Med pisanjem sem opazil cingulum, redovniški pas s tremi vozli, ki ga nosimo vsi bratje prvega reda. Razmišljam, kaj cingulum v resnici pomeni. To ni čisto nič drugega kot znamenje dobrote. Frančišek je svoj pas zamenjal s cingulumom. Zakaj? Za cingulum ni mogoče zatakni denarnice in predvsem ne orožja. S tem nam hoče Frančišek nekaj povedati in tudi mi svetu. Frančišek vidi, kaj dela denar. Pogosto je vzrok za prepir, povzroča sumničenje, izvajanje oblasti, zapiranje vase, odvrča človeka od svojega bistva. Frančišek pravi – mi ga nočemo nositi. Hočemo se odpovedati določenim stvarim. In orožje? Če verujem v Boga, potem je on moj ščit in ne potrebujem orožja. Spet pa si moramo priznati, da orožje uporabljamo pogosteje,

kot si mislimo. Govorim o orožju mojih besed, opazk, kretenj ..., ko mi kaj ne ustreza. Takšno močno orožje je tudi ignoriranje in še marsikaj bi se našlo. Potrebujem ga, ker sem ogrožen, ogroženost pa je posledica nezaupanja Bogu, ko govorimo o vernem človeku.

Tu nastopi vloga molitve in meditacije. Poslušam Boga? Me zanima, kaj mi hoče povedati? Se zavedam, da je molitev tista, ki mi daje notranjo moč za to, da se lahko potem zunaj odzivam? In ali se zavedam, da tisti mladi, ki obupuje, ravno to gleda pri meni, koliko moči imam dejansko, da se lahko name opre? In če se ne more, na koga se bo? Jezus nam čisto jasno pravi, da smo sol zemlje in s čim se bo solilo, če se sol skvari. Nimamo je s čim nadomestiti. Temu svetu dajemo veliko upanja in dobrote z molitvijo, ampak ne s ponavljanjem besed, temveč z zavestno željo, da prinašamo v svet sadove molitve. Ta »štrik« nosim zato, ker hočem povedati, da sem se odločil za dobroto in da hočem živeti brez tistega denarja, ki povzroča razkol in ga zaradi odsotnosti pasu nimam kam dati. Isto velja za orožje, ki ga nimam kam zatakni. Ko si

mo kdaj: ne bom se peljal po nepotrebnem, ne bom trošil vode v nedogled? Z določeno radikalnostjo bomo postali nagovarja-joči. Nekdo bo rekel – ti ljudje imajo ideale, načela ... Takšni so bili tudi prvi kristjani – živeli so okoli Kristusa pod podobo kruha, držali so skupaj, tako je dobrota postala najmočnejši jezik, vse so imeli skupno in revežev ni bilo med njimi. Če bodo stvari med nami urejene, bo to vidno tudi navzven. Prepričan sem, da je tu skrit tudi odgovor na vprašanje duhovnih poklicev, tako v tretjem kot v prvem redu.

Od nas vseh pričakujem, da bi znali ta jezik dobrote prenesti v svet! V

privoščim preveč, dajem kot brat prvega reda ali brat oziroma sestra tretjega reda znamenje. Če si kupim računalnik, ki presega potrebe, ki jih imam, sporočam, da sem se oddaljil od Dobrote, da potrebujem drugotno mašilo. Nenazadnje s tem sporočam tudi, da bi presežek nepotrebno porabljenega denarja lahko dal v nekaj dobrega, pa nisem. Nekaj ohranjam zase, nisem dosleden pri tem, kar govorim. Mladi nas zelo natančno opazujejo. Zato je to simbol in je dobro stati za njim, če hočemo biti verodostojni.

Le eden izmed načinov, kako se soočiti s svojim poslanstvom Frančiškovih bratov in sester je na primer naš odnos do narave. Izžarevamo kaj tiste ljubezni do daru Božjega stvarstva, ki je značilna za sv. Frančiška? Na splošno je namreč tako, da če ne prinašamo ničesar novega, drugačnega, si moramo dovoliti vprašanje, v čem je smisel, da obstajamo. Če se v ničemer ne razlikujemo, nas bo zgodovina pometla. Reče-

molitvi je potrebno natrenirati toliko notranje moči, da ne bom vedno iskal svojega prav, da mi ne bo treba klečeplaziti pred drugim, ker bo Bog moja moč. V času, ko sta se menjala Inocenc III. in Honorij III., je imel slednji problem, ker so njegovi sodelavci hoteli prestopiti v Frančiškov red, saj so bili njegovi bratje tako pričevalni. Verjamem, da imamo vsi, ki smo tu, tako moč.

Vedno pa ostane vprašanje, ali res želim govoriti ta jezik dobrote, ali želim delati dobro?

Draga sestra, brat, brez tebe pa tega ne zmorem!

Potrebujem tebe, ki te vidim, da se trudiš, da zmoreš. Ko vidim nekoga, da se je odzval trezno, verno, pokončno, potem rečem – tudi jaz zmorem. Lahko se naslonim nate – in tako smo skupnost, tako bomo dvigali svet in ga bogatili z obliko krščanstva, kakršno je živel sv. Frančišek.

Zapisala Dorica Emeršič FSR

Dan Frančiškove duhovnosti na Ptuj 16. oktobra 2010

Vtisi udeležencev

p. Jože Petek OFMConv

Vedno znova se mi zdi, da so taka srečanja tisto, kar nas »drži pokonci« in nam nekako tudi manjka. Včasih je nevarno, da dobrota, za katero si vsakdo prizadeva, izgubi na teži, da postane tako vsakdanja, da greš mimo. Zato so srečanja vedno spodbuda. Mene nagovarja tudi ta različnost, pisana paleta Frančiškovih, ko se dobimo takole skupaj. To je nekaj, česar drugi, ki niso Frančiškovi, nimajo. Nobena druga karizma ni tako razvejana, tako pestra. To je tako čudovito. Tukaj se gotovo najdeš.

s. Metka Vrabčič ŠSFKK

Predvsem mi je bilo všeč, kar smo danes slišali v govoru p. Andreja. Če on tako živi in to zmore, potem je tudi meni izziv, da bom tudi jaz zvesta svojemu poslanstvu. Blizu mi je bila tema o klicu, o poti za Kristusom. Solidarnost v zgledu, ki mi daje pogum in hkrati tudi zavest, če nekdo živi sveto, se ta svetost širi in tudi mene spodbuja, da se odločam za to, kar prepoznavam in čutim, da je prav. Sama sem bolj v samostanskih krogih, zato mi je lepo videti tudi laike, ki zmorejo sveto živeti svoj krščanski poklic. V veselje mi je, ko vidim, kako Frančišek nagovarja.

p. Pepi Lebreht OFM

Zelo rad pridem. Vsak se na svoj način bogati in drug drugemu lahko nekaj damo. Današnje predavanje p. Andreja mi je veliko dalo misliti. Predvsem radikalnost, da izžarevamo dobroto do vseh in s tem privlačimo druge, da se nam pridružijo. Če si lučka, priča, ki daje upanje za ta svet, potem privlačiš druge. To je bilo zame veliko sporočilo. Lepo je bilo tudi o molitvi. Ali res verjameš, da te molitev spreminja, da si po molitvi boljši? Ali hočeš biti dober v življenju? Veliko takih vprašanj mi je bilo postavljenih, na katera bom poskušal najti odgovor.

s. Marija Rudman KB Štepanja vas

Zelo lepo je tukaj. Bi pogrešala, če ne bi prišla. Človek se kar napolni in spet obnovi svojo poklicanost. Frančišek je bil za vse: za redovnike, redovnice in laike. Vsi smo tukaj. Lepo je to videti.

br. Mitja Marija Ponikvar OFMCap

Prvič sem na tem dnevu Frančiškove duhovnosti. To mi je novo. Mislim, da v Sloveniji kar lepo sodelujemo vsi redovi. Moški redovi se tudi dobro poznamo. S širšimi srečanji (s sestrami, FSR) pa nimam toliko izkušenj. Zato mi je to zelo všeč. Se mi zdi dobra ideja, saj je to slovenska posebnost, ker smo bolj majhni in si lahko privoščimo taka srečanja med različnimi redovi. Predavanje me je zelo nagovorilo, besede p. Andreja so mi segle v srce. Kako pomembna je dobrota in molitev,

ki človeka vodi k temu, da postane boljši. Po tem nas bodo ljudje prepoznali. To mi je velika spodbuda za moje življenje. Dobil sem kar nekaj iztočnic, ki se jih bom poskušal držati. Predvsem, da bom sam poskušal biti dober. Vse prevečkrat izgubim voljo, ker se oziram po drugih. Danes pa sem spoznal, da moram slediti tistemu, kar je v mojem srcu. Potem pa tudi drugim pomagati, da postanejo boljši.

Zdenka Pišek FRAMA

Predavanje je bilo res dobro. P. Andrej govori tako, da je zelo blizu ljudem. Bilo je zanimivo in veliko je bilo praktičnih primerov. Tako je dal dosti misliti. Tudi odlomki iz filma o Gandhiju so bili posrečeno izbrani. Mi smo generacija, ki je odrasla ob TV, računalniku ... Zato se mi zdi prav, da se uporabijo vsa sredstva, ki so na voljo, in je tako bolj zanimivo. Danes je bil tudi poseben program za otroke. To je zelo v redu. Starši, ki pripeljejo s seboj otroke, se lahko bolj posvetijo programu, če otrok ni ves čas poleg njih, hkrati pa je dobro tudi zanje, da se že od malega vzgajajo v Frančiškovi karizmi. Tako imajo tudi otroci nekaj od tega srečanja, saj jim na njem primeren način približajo Frančiška in njegovo duhovnost.

br. Dominik Herle FSR in prijatelj José iz Salvadorja

Zakaj si pripeljal prijatelja iz Salvadorja s seboj na to srečanje?

Mislil, da je nekaj lepega, da prijatelj, ki je pri meni na obisku v Sloveniji, vidi Ptuj, predvsem pa tudi druženje ljudi iz vseh Frančiškovih redov. To bo tudi zanj lepa izkušnja, da bo začutil utrip Frančiškove duhovnosti v Sloveniji.

José, si tudi ti kaj povezan s Frančiškom ali je to zate nekaj novega? Slišal sem že zanj. Je pa to srečanje zame zelo zanimivo, da bom zvedel nekaj o njem in o tem, kaj je delal. Doma v Salvadorju imamo cerkve, posvečene sv. Frančišku. Poznam tudi njegovo molitev: Gospod, naredi me za orodje svojega miru.

Imate tudi pri vas tri moške redove? Pa laike? Ne, imamo samo kapucine, frančiškanov in minoritov pa ne. Glede laikov nisem prepričan, mislim pa, da tudi laikov, ki bi živeli to karizmo, ni v Salvadorju.

Se ti zdi lepo, da smo vsi skupaj zbrani na takšnem srečanju, posvečeni in laiki? Zelo lepo vas je videti skupaj. Zdaj spoznavam, kaj je bil sv. Frančišek, in upam, da se bom po tem srečanju še bolj zanimal zanj. Vidim veliko vere in to me nagovarja. Lepo je, da se srečate in delite izkušnje in tako nadaljujete Božje delo.

Napovednik dogodkov

JANUAR in FEBRUAR 2011

- 9. 1. 2011 Vipavski križ – Bratsko srečanje pri jaslicah
- 14. – 16. 1. 2011 Kančevci – Duhovne vaje za Frančiškove otroke
- 4 obličja našega Gospoda**
drugo, žalostno obličje
- 12. 1. 2011 ob 20h Ljubljana – Marijino oznanjenje
- 23. 1. 2011 ob 20h Ljubljana – Bežigrad
- 6. 2. 2011 ob 20h Ljubljana – Šiška
- 26. 2. 2011 ob 20h Ljubljana – Vič

APRIL 2011

- 8. – 10. 4. 2011 Kančevci – Duhovni kapitelj FSR 2011

PB FSR koprške škofije ter PB Furlanije in Julijske Krajine (Italija)

vabita na 4. bratsko srečanje ob jaslicah

v nedeljo, 9. januarja 2011, ob 17. uri

v samostanu sv. Frančiška v Vipavskem Križu.

**Dvojezično molitveno bogoslužje ob jaslicah
bodo s petjem in animacijo spremljali
FRAMA in FO iz Vipavskega Križa, Kostanjevice
in Štandreža (Italija) ter stolni zbor iz Gorice.**

**Srečanje, ki združuje mlade in stare z obeh strani meje, ki je ni več,
bosta s svojo prisotnostjo obogatila goriški nadškof msgr. Dino De Antoni
in koprski pomožni škof msgr. Jurij Bizjak.**

**Pridružite se nam, da se bomo kot bratje in sestre,
tako kot nekdanji sv. Frančišek v Grecciu,
veselili prisotnosti božjega Deteta med nami.**

**Fraternità regionale dell'Ordine Franciscano
Secolare di Friuli e Venezia Giulia
Fraternità locale di Castagnevizza, S. Croce e Gorizia**

“Così S. Francesco iniziò a Greccio la tradizione del presepe”

Incontro fraterno davanti al presepe

9 Gennaio 2011 Ore 17.00

Presso il Monastero di S. Francesco a S. Croce

**con la partecipazione dei cori di Voci Bianche (GIFRA e ragazzi)
di S. Croce, Castagnevizza e S. Andrea e coro di Duomo di Gorizia**

Vi aspettiamo !

Toplo vabljeni!

PODAJ MI ROKO 2010

Frančiškova mladina je tudi letos združila moči in pripravila festival Podaj mi Roko, ki je molitev za mir in hkrati spomin na skupno molitev leta 1986 v Assisiju, ko so na pobudo papeža Janeza Pavla II. predstavniki svetovnih religij prvič skupaj molili za mir.

Tako se še danes mlajši in starejši zbirajo v mesecu oktobru, da bi molili v ta namen.

Pa ne le kristjani, temveč tudi pripadniki drugih verstev, ki so tudi letos sodelovali in prisostvovali ter prinesli med nas pravi »duh Assisija«, duh ekumenizma!

Letos je pod naslovom »Svoj mir vam dam« festival potekal v Mariboru, Ljubljani in Vipavskem križu.

Klemen Breznik

Podaj MiRoko 2010 LJUBLJANA

Frančiškova mladina iz vse Slovenije je tudi letos združila moči in pripravila prireditev Podaj mi roko, ki je tokrat potekala pod geslom Svoj mir vam dam. Namen tega srečanja je molitev za mir na pobudo papeža Janeza Pavla II., ki je oktobra 1986 povabil v Assisi predstavnike različnih verstev in so skupaj molili za mir.

V Ljubljani je bilo srečanje v sredo, 20. oktobra 2011. Ob 17.00 smo se zbrali v stolnici sv. Nikolaja, kjer smo najprej s kratko molitvijo počastili Najsvetejše in prejeli Božji blagoslov za na pot. S pesmijo na ustih in molitvijo v srcih smo se nato peš odpravili po ljubljanskih ulicah ter mimoidočim delili lističe z besedami o miru, ki so zapisane v evangeliju in v Frančiškovem vodilu. V duhu ekumenizma smo se odpravili

tudi do pravoslavne in evangeličanske cerkve, kjer so nas lepo sprejeli in z nami podelili nekaj besed o miru. Skupaj s sv. Frančiškom smo molili Jezusa Kristusa, ki je po vseh njegovih cerkvah. To našo misijonsko pot smo zaključili s sveto mašo ob 19. uri v župnijski cerkvi Marijinega oznanjenja pri frančiškanih na Tromostovju. Vodil jo je p. Janez Papa. Osvetlil nam je, kaj pomeni pravi mir, mir po katerem hrepenimo in ki izpopolnjuje naše življenje. Predvsem pa je poudaril, da si takšnega miru mi sami ne moremo zagotoviti in da je zato potreben naš Odrešenik, ki nam sam od sebe podarja mir, mi pa ga moramo le sprejeti in z njim zaživeti.

Po sveti maši je sledilo še skupno druženje in pogostitev, ki jo je pripravil Frančiškov svetni red.

Mir in dobro! Iva Horvat

Podaj MiRoko 2010 MARIBOR

Lep sončen dan, prav posebno uMIRjen. Ravno na tak lep dan, 21. 10. 2010, je bila v Mariboru prireditev Podaj mi roko.

Letos smo se mladi ponovno zbrali v večjem številu in skupaj preživeli dve uri v molitve za mir. Vse se je začelo v frančiškanski cerkvi, kjer smo se po krajši molitvi odpravili do naše prve postojanke, Grajskega trga, ki smo ga popestrili z različnimi melodijami. Nato nas je pot ponesla v stolnico, kjer so tamkajšnji mladi pripravili molitev. Ker ima pa ta molitev oziroma festival miru tudi pridih ekumenizma, smo se odpravili do naših bratov evangeličanov in z njimi preživeli njihov način molitve in kratko pridigo. Vsemu skupaj pa je še sledilo druženje in pogostitev v njihovi urejeni kleti. Med potjo pa je vsakdo izmed nas naključnemu mimoidočemu izročil majhno svečko z napisom: »Izvoli moj mir!«

Veliko smo molili, veliko peli, komu polepšali dan in spoznali evangeličane – polno vsega! In prav to je zapolnilo lep zaključek lepega dne.

Klemen Breznik, FRAMA

Podaj MiRoko 2010 VIPAVSKI KRIŽ

Tudi letos je bil v Vipavskem Križu dvodnevni festival Podaj mi roko. Festival se je začel v soboto, 23. oktobra 2010, ob šestih zvečer s sveto mašo, ki jo je vodil brat Vlado Kolenko. Po maši se je mladina zbrala na grajskem dvorišču, kjer je glasbeni večer otvoril bend Vozel, za njim pa je nastopila skupina Tvoj glas. Čeprav obiskovalcev ni bilo toliko kot druga leta, je bilo vzdušje ravno tako dobro. Koncert se je končal ob 22. uri.

Naslednjega dne se je zbralo veliko več ljudi. Program se je pričel ob dveh. Nastopali so lokalni zborčki, ki jih je bilo letos deset. Vse dogajanje pa je povezovala dramska igra o miru. V igri so mladi skušali prikazati, da miru

ne moremo kupiti, ampak nam je podarjen. Po odigrani zadnji točki je začelo deževati, kar pa nas ni niti najmanj motilo, saj je bila ura že 16.00, kar je pomenilo, da je prišel čas molitve za mir v samostanski cerkvi. Ob 17.00 se je pričela sveta maša, ki jo je vodil brat Štefan Kožuh, pridigal pa je brat Jure Šarčević. Pridiga je bila v italijanskem jeziku, vendar nam jo je brat Štefan sproti prevajal, tako da smo jo lahko vsi razumeli. Celoten obred je spremljalo tudi lepo petje mladih, ki so se spremljali z najrazličnejšimi inštrumenti.

Kot vsak festival je bil tudi ta nekaj prav posebnega in tisti, ki so se ga letos udeležili, se bodo gotovo vrnili. Vsem drugim pa želim, da bi čim prej spoznali čare tega in podobnih festivalov, ter se jih začeli udeleževati.

Matija Čufer

Nagradna zlogovna izpolnjevanica

Iz zlogov, podanih po abecednem redu, sestavite 6 besed, ki jih zahtevajo opisi, in jih vpišite v lik. Ob pravilni rešitvi boste na označenih poljih dobili slovenski pregovor o darežljivosti.

BI – DA – DAV – DRE – DOR –
HI – IZI – KAR – KRA –
RO – TA – TER – TI – VAK

1. preprost čoln iz enega debla, 2. vulkansko žrelo, odprtina v zemeljski skorji, skozi katero prihaja na površje lava, 3. uslužbenec, ki odmerja in pobira davek, 4. ime dečka, ki v slovenski otroški pesmici pase ovčice, 5. največji otok južnopacifiškega otočja z uradnim imenom Francoska Polinezija, 6. trnata grmičasta rastlina z užitnimi črnimi jagodami, ki raste na posekah in v gozdovih.

Sestavila ga. Frančiška Pavlič

						1
						2
						3
						4
						5
						6

Pravilna rešitev nagradne številčnice v prejšnji številki se glasi:

»Molim te ponižno«.

Na uredništvo je prispelo 22 pravih odgovorov.

Izžrebani so bili naslednji nagrajenci:

1. nagrada: **Vinko Koren**, 5222 Kobarid;

2. nagrada: **Helena Lovrenčak**, 1000 Ljubljana;

3. nagrada: **Martin Trajbarič**, 1260 Ljubljana - Polje.

Čestitamo!

Rešitve pošljite na uredništvo Brata Frančiška (Küzmičeva 6, 1000 Ljubljana), do 5. februarja 2011. Tokratne nagrade so:

1. nagrada: Letni stenski koledar Kostanjevica in Cvetje s Kostanjevice;

2. nagrada: 3 koledarčki 2011;

3. nagrada: 3 kompleti razglednic Sončna pesem.

Ekološke bombe

Ob prvih znakih gripe in prehlada ...
ali: kje nas farmacevti vlečejo

V zvezi z novo gripo so bila lani vedno glasnejša namigovanja, da je vse skupaj samo potegavščina in zarota farmacevtskih firm, ki so želele prodajati cepivo. Če nismo zboleli, se zaradi tega niti nismo vznemirjali preveč. Ne gre pa mi v glavo, da se nihče ne oglasi, sploh nihče od »strokovne javnosti«, torej od zdravnikov, sester in drugih, ob vnebovpijočem zavajanju pri prodajanju izdelkov »proti prehladu«. Ali kot pravijo v reklamah: »Ob prvih znakih gripe in prehlada vzemite – pač nekaj.« Če bi bilo res tako, da bi vzel imenovani pripravek (pa ne gre samo za tega, ki ga reklamirajo s temi besedami) in pozdravil prehlad, se ne bi vznemirjal. Pa sploh ni tako. Coldrex, Aspirin + C, Neoangin itd. so v glavnem namenjeni blaženju simptomov. To pomeni, da si še vedno bolan, samo ne počutiš se tako. Telo še vedno bori z okužbo, ti pa na to lahko malo pozabiš. Dobro, nihče ni vesel, če ima poln nos, kašlja ali ga boli glava. Pa vendar so to pač znamenja, ki me opozarjajo, da moram malo izpreči in pomagati telesu v boju z

okužbo. Saj, včasih se organizem tudi sam »zacikla« in si s svojimi lastnimi varnostnimi ukrepi dela bolj škodo kot korist, recimo pri previsoki vročini ali nekaterih oteklinah. Takrat pač vročino zbijaš. Nekatera bolezenska znamenja so tudi posledica bolezni, ne neposredno telesni odzivi. Recimo glavobol ali trganje po udih. Pa je res tako nujno, da potem vzamem nekaj proti bolečini? Ne mislim včasih, ampak vedno ...? Z odpravljanjem bolečin še ne odpravim bolezni, samo lažje se mi zgodi, da pozabim, da se moram paziti, in si še poslabšam stanje. Razumem, da človek vzame eno dozo pred pomembnim sestankom ali kdaj ponoči, da lahko normalno zaspi. Ni pa dobro, da sem stalno pod zdravili, ker ovirajo normalno kemijo telesa, boj proti infekciji in dolgoročno škodujejo. Je pač tako, da je treba znati malo odklopiti. In več delati na odpornosti čez leto. V ozadju vsega vidim na moč problematično gledanje na človeka kot na proizvajalni »stroj«, ki mora funkcionirati ne glede na kar koli, ki mora vedno uspeti in biti vseskozi stoddotno učinkovit. Nekateri misleci, ki so bolj ob robu sodobne znanosti, celo opozarjajo, da je vsaka bolezen tako ali drugače posledica napačnih življenjskih drž, da moram zdraviti to, ne pa nekega prehlada.

Jasno, tudi sebi greš na živce, ko nimaš vse prejšnje moči in okretnosti, ko nimaš energije in volje. Ampak, to sem še vedno jaz – in tega sem lahko vesel! Pač malo potrpi s sabo. Vprašanje zase so razni dodatki za imunost, od C-vitamina do Actimela: koliko res delujejo in koliko preveč jih zaužijemo, da bi bilo še zdravo? Za C-vitamin sem že slišal, da ga ima povprečni Evropejec nekajkrat preveč – menda to ni neposredno škodljivo, ker se odvečni izloča, a morda je to dobro imeti pred očmi, ko spet hočemo vzeti kakšno »konjsko dozo«. In raje pojemo pomarančo ali kivi.

Po drugi strani Actimel in podobni pripravki povzročajo odvisnost organizma (telo ne zna več samo vzdrževati prave mikroflore v črevesju). Razne vitaminske tablete? Zakaj ne bi istih snovi dobil z zdravo prehrano, gotovo so v bolj zdravi obliki in obdane s hranili, ki olajšajo njihovo delovanje. Je pa gotovo lažje vzeti »magično« tabletko, po kateri se po zaslugi kofeina in C-vitamina počutiš prerojenega, paracetamol pa odpravi še druge simptome. In spet na vso moč planiti v »areno življenja«.

Še en pomemben vidik teh »magičnih« zdravil je: pri svojem učinku ne razlikujejo med blago ali hudo boleznijo, prav nesramno lahko potajijo tudi simptome kakšne pljučnice ... In potem, ko Coldrex ne »prime več«, je že precej pozno. Težko razumem, zakaj se zdravniki že s tega vidika ne oglašijo bolj množično proti tej bolni oglaševalski kampanji v medijih. Meni pa ostanejo velike količine tople tekočine, gore sadja in veliko gibanja. Če bo prehudo, se pa še vedno lahko zastupim z

Lekadolom (čeprav me to zdaj, ko sem prebral, kaj dela v organizmu, ne mika preveč).

br. Jernej
Kurinčič OFM

Medijska pismenost

Medijska pismenost pomeni sposobnost dostopati do medijev, razumeti in kritično oceniti različne vidike medijev in njihovo vsebino ter komunicirati v različnih kontekstih.

Podobno, kot se učimo brati in pisati, se moramo naučiti tudi, kako različne vrste medijev delujejo, kako lahko kritično ovrednotimo njihove vsebine in kako se v njih izražamo. Mediji igrajo vedno bolj pomembno vlogo v našem vsakdanu, saj nam omogočajo državljansko in kulturno udejstvovanje. Medijsko pismeni človek je bolj svoboden, ker zna izbirati in vrednotiti ponudbo medijskih tehnologij in vsebin. Tak človek tudi more bolj polno sodelovati v informacijski družbi. Evropska komisija je za cilj programov medijske pismenosti določila, da bodo vsi državljani znali dostopati do podob, zvokov in besedil, jih analizirati in ovrednotiti ter znali uporabljati vse medije za

komuniciranje (posredovanje) in ustvarjanje vsebin. V sporočilu iz leta 20072 našteva šest ravni medijske pismenosti:

- zmožnost enostavne uporabe obstoječih medijev od časopisov do virtualnih skupnosti,
- aktivna raba medijev, med drugim prek interaktivne televizije, internetnih iskalnikov ali s sodelovanjem v virtualnih skupnostih, ter boljše izkoriščanje potencialov medijev za zabavo, dostop do kulture, medkulturni dialog, učenje in vsakdanje aplikacije (na primer prek knjižnic, podcastov),
- kritični pristop do medijev, kar zadeva kakovost in točnost vsebin (npr. zmožnost presoje informacij, odzivanje na oglaševanje v različnih medijih, pametna uporaba iskalnikov),
- ustvarjalna raba medijev v razmerah, ko razvoj medijskih tehnologij in naraščajoča prisotnost interneta kot distribucijske poti omogočata vedno večjemu številu Evropejcev, da ustvarjajo in razširjajo slike, informacije in vsebino,

- razumevanje ekonomike medijev ter razlike med pluralizmom in medijskim lastništvom,
- ozaveščenost glede vprašanj avtorskih pravic, ki so ključnega pomena za »kulturo zakonitosti«, zlasti za mlajšo generacijo v njeni dvojni vlogi potrošnikov in ustvarjalcev.

Pri Socialni akademiji razvijamo program Šola za komunikacijo, ki pokriva našete vidike medijske pismenosti. Delavnice in tečaji iz novinarskega pisanja, fotografije in videa razvijajo kritični vidik razumevanja in analize medijskih

vsebin, predvsem pa udeležence usposablja za aktivno življenje v informacijski družbi. Aktivna participacija po definiciji pomeni, da človek ne le razume, kaj se dogaja okrog njega, ampak se zna tudi izraziti. Ko gre za novinarska besedila in medije, mora človek razumeti funkcijo novinarstva v demokratični družbi in poznati osnovne značilnosti novinarskih besedil: vesti, poročila, komentarja, intervjuja in drugih. Da bo znal kritično presojati kakovost in verodostojnost informacij, mora poznati razliko med novinarskim, blogo-

vskim in umetniškim medijem ter razliko med zasebnim in javnim sporočanjem. Predvsem pa se mora izuriti v aktivnem izražanju v različnih žanrih, drugače tvega, da bo postal zgolj pasiven opazovalec, katerega usodo bodo krojili drugi.

Vse to velja tudi za fotografijo, avdio in video. Tudi tu se je potrebno naučiti »pisati« in »brati«. Predvsem fotografija in video, v kontekstu interneta, odpirata težka etična in pravna vprašanja: avtorske pravice, pravica do zasebnosti, škodljivi vplivi na moralni razvoj človeka, predvsem mladostnikov. Interaktivni mediji, kot so računalniške igrice in družabna omrežja, so problematični ne le z vidika vsebin, ampak tudi zaradi nevarnosti zasvojenosti, ki človeka ohromi za ustvarjalno druženje in delo.

Mediji in učenje

Novinarske in avdiovizualne delavnice udeležence pripravljajo za ustvarjalno uporabo medijev. Naučijo jih izražanja z besedo, sliko, animacijo in videom. Uporabi medijev, predvsem interneta, za potrebe učenja in izobraževanja pa je namenjena delavnica o rabi interneta. Pri njej se otroci in mladi naučijo kritičnega razumevanja in uporabe gradiv, ki so dostopna preko računalniških omrežij. Kot vsi vemo, ta vedno bolj nadomeščajo knjižnice in učbenike.

Pri internetni delavnici udeleženci najprej spoznajo nekaj osnovnih podatkov o starosti in razvoju medmrežja. Uporaba interneta postaja vedno bolj množična, ogromne količine podatkov se še povečujejo, poleg tega pa se preko medmrežja vse bolj vzpostavljajo in ohranjajo odnosi med ljudmi, posebno še mladimi (e-pošta, spletna klepetalnica, Facebook, Skype ...).

Prva delavnica je namenjena spo-

znavanju med mladostniki zelo priljubljenega Facebooka. Velik delež mladih namreč danes uporablja to družabno omrežje. Prek praktičnih vaj skupaj z voditeljem kritično ocenijo, kaj pomeni internetno prijateljstvo, kako je z zasebnostjo na družabnih omrežjih, kam se shranjujejo podatki in kdo ima dostop do njih, kakšne so možne zlorabe in kako to s pridom uporabljajo oglaševalci, katere so še druge priložnosti in nevarnosti družabnih omrežij.

Pri drugi delavnici se mladi učijo na konkretnem primeru zasnove in izdelave referata s pomočjo internetnih virov. Učijo se ustreznega zbiranja gradiva in kritičnega pogleda pri iskanju virov informacij na spletu ter pravilnega navajanja virov. Seznanjajo se s spletnimi brskalniki in njihovimi značilnostmi, ugotavljajo, kako verodostojni so viri informacij, kateri so bolj bistveni in kateri manj pomembni.

Poglaviti cilj internetne delavnice je spodbuditi mlade h kritični presoji uporabe medmrežja.

Internet je lahko mlademu v veliko pomoč, predstavlja pa tudi veliko nevarnost, če ga napačno uporabljamo ali če na njem brez koristi preživljamo preveč časa ali na splet preselimo celo svoje družabne stike.

Priporočilo Evropske komisije z dne 20. avgusta 2009 o medijski pismenosti v digitalnem okolju za konkurenčnejšo avdiovizualno industrijo in industrijo vsebin ter vključujočo družbo znanja (2009/625/ES).

A European approach to media literacy in the digital environment.

Viri:

A European approach to media literacy in the digital environment. Communication from the Commission to the European parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions. Dostopno na: <http://ec.europa.eu/culture/media/literacy/docs/com/en.pdf>

Media Literacy. Dostopno na: http://ec.europa.eu/culture/media/literacy/docs/factsheet_media_literacy.pdf

Priporočilo Evropske komisije z dne 20. avgusta 2009 o medijski pismenosti v digitalnem okolju za konkurenčnejšo avdiovizualno industrijo in industrijo vsebin ter vključujočo družbo znanja (2009/625/ES). Dostopno na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:227:0009:0012:SL:PDF>

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. decembra 2008 o medijski pismenosti v digitalnem svetu (2008/2129(INI)). Dostopno na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0598+0+DOC+XML+V0//SL>

Peter Lah in Simon Purger

Tomaž Čelanski

Življenje svetega Frančiška (31)

DRUGI DEL

7. poglavje

Kako je iz Siene prišel v Assisi, o cerkvi sv. Marije v Porciunkuli in o blagoslovu bratov

105. Šesti mesec pred dnem njegove smrti, ko je bil v Sienu zaradi zdravljenja očesne bolezni, je hudo zbolel na vsem telesu; zaradi dolgotrajne bolezni mu je odpovedal želodec in so bila okvarjena jetra, zato je izbruhal veliko krvi, tako da je bilo videti, kakor da se bliža smrti. Ko je brat Elija za to zvedel, je nemudoma od daleč pritekel k njemu. Svetemu očetu je ob njegovem prihodu tako odleglo, da je zapustil tisto deželo in šel z njim v Celle di Cortona (Cortonske celice). Ko je prišel tja in se tam nekaj časa mudil, se mu je napel trebuh in so mu otekle noge in stopala; vedno bolj mu je slabel želodec, da je komaj

mogel zaužiti kako jed. Potem je zaprosil brata Elija, naj ga da odnesti v Assisi. Dobri sin je storil, kar je naročil blagi oče, in ko je vse pripravil, ga je popeljal na zaželeni kraj. Mesto se je razveselilo prihoda blaženega očeta in ustnice vseh ljudstev so hvalile Boga. Vsa množica ljudstva je namreč upala, da bo božji svetnik kmalu umrl, in to je bil razlog za tako veliko veselje.

106. Po božjem sklepu se je zgodilo, da je sveta duša, rešena telesa, prešla v nebeško kraljestvo od tam, kjer mu je bilo, ko je bil še v telesu, najprej dano oznanilo o nebeških rečeh in mu bilo vlito odrešilno maziljenje. Kajti čeprav je na vsakem kraju zemlje prepoznaval nebeško kraljestvo in veroval, da se božjim izvoljencem lahko kjerkoli deli božanska milost, je vendar izkusil, da je prostor cerkve svete Marije v Porciunkuli napolnjen z obilnejšo milostjo in da ga pogosto obiskujejo nebeški duhovi.

Zato je bratom često govoril: »Pazite, sinovi, da ne bi kdaj zapustili tega kraja. Če vas bodo nagnali ven na eni strani, se na drugi vrnite; kajti ta kraj je resnično svet in je prebivališče Boga. Ko smo bili še maloštevilni, nas je tukaj Najvišji pomnožil; tukaj je z lučjo modrosti razsvetlil srca svojih ubogih; tukaj je z ognjem svoje ljubezni vžgal našo voljo. Kdor bo tukaj molil s pobožnim srcem, bo prejel, kar bo prosil; in kdor ga bo tu žalil, bo strožje kaznovan. Zato pa, sinovi, imejte v veliki časti ta kraj božjega prebivališča in z vsem srcem, z veselim glasom tam slavite in hvalite Boga.«

107. Medtem je njegova bolezen napredovala, vsa njegova telesna sila je oslabela, in ko so ga zapustile vse moči, se sploh ni mogel več premakniti. Ko ga je neki brat vprašal, kaj bi hotel raje prenašati, ali to dolgotrajno in tako dolgo bolezen ali kakršnokoli hudo mučenje od rablja, je odgovoril: »Tisto mi je, sin moj, tisto mi je prijetnejše in je bilo in je bolj sprejemljivo, kar Gospodu mojemu Bogu ugaja, da stori v meni in z mano. Samo z njegovo voljo želim biti vedno v skladu in njej v vsem pokoren. Ampak če bi moral primerjati, bi mi bili že trije dnevi te bolezni hujši od kateregakoli mučenja. Tega pa ne govorim zaradi plačila, ampak samo zaradi nadloge, ki jo prinaša trpljenje.«

O dvakrat mučenec, ki je s smehom in veseljem rade volje prenašal, kar je bilo vsem drugim silno hudo in boleče že gledati! Resnično ni v njem ostal noben ud brez neznosne bolečine; naravna toplota ga je počasi zapuščala in vsak dan je bil bližje poslednjim rečem. Zdravniki so bili presenečeni, čudili so se bratje, kako more duh živeti v tako mrtvem telesu, ko je bilo meso vse razjedeno in se je le še koža držala kosti.

108. Ko je videl, da se mu bliža poslednji dan, kar mu je bilo dve leti pred tem tudi nakazano v

božanskem razodetju, je poklical k sebi brate, ki jih je hotel, in, kakor mu je bilo dano od zgoraj, vsakega blagoslovil – kakor nekoč očak Jakob svoje sinove in kakor drugi Mojzes, ki je, ko se je odpravil na goro, ki mu jo je pokazal Gospod, obdaril Izraelove sinove z blagoslovom. Ko je na njegovi levi sedel brat Elija, ostali bratje pa so sedeli naokrog, je prekrizal roke, položil desnico na njegovo glavo, in ker mu je bila odvzeta luč in raba zunanjih oči, rekel: »Nad kom držim svojo desnico?«

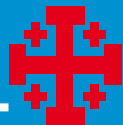
Rekli so mu: »Na bratom Elijem.«

On pa: »In jaz tako hočem. Tebe, moj sin, v vsem in za vse blagoslavljam. In kakor je v tvojih rokah Najvišji pomnožil moje brate in sinove, tako vse blagoslavljam nad teboj in v tebi. Na nebu in na zemlji naj te blagoslovi Bog, kralj vseh. Blagoslavljam te, kolikor morem in bolj kot morem; in česar ne morem jaz, naj zmore v tebi on, ki vse zmore. Bog naj se spominja tvojih del in tvojih naporov in ob povračilu pravičnim naj ti ohrani tvoj delež. Najdi vsak blagoslov, ki si ga želiš, in naj se izpolni vse, za kar vredno prosiš. Zbogom, vsi sinovi, ostanite v strahu božjem in vedno vztrajajte v njem, kajti nad vas bo prišla velika skušnjava in stiska se že približuje. Srečni tisti, ki bodo v tem, česar so se lotili, tudi stanovitno ostali; a nekateri od njih se bodo oddaljili zaradi pohujšanj, ki bodo prišla. Jaz namreč hitim h Gospodu in z zaupanjem grem k svojemu Bogu, ki sem mu pobožno v duhu služil.«

V tistem času je bival v dvorcu asiškega škofa in je zato prosil brate, naj ga kar najhitreje prene-sejo k sv. Mariji od Porciunkule. Dušo je namreč hotel vrniti Bogu tam, kjer je, kakor je bilo povedano, najprej v polnosti spoznal pot resnice.

Prevedel br. Miran Špelič OFM.

DANES VAM JE V DAVIDOVEM MESTU ROJEN ZVELIČAR SVETA

Pogled na Betlehem skozi zgodovino

Z Jezusovim rojstvom je postalo mesto Betlehem znano vsemu svetu. Mestece je robu puščave, južno od Jeruzalema, oddaljeno le 10 km. Arheologija meri čas po izkopavanjih in pride do jasnosti do srednje železne dobe (pribl. 1000–600 pred Kr.). Razgibana zgodovina se je zgodila v skupni dolžini tri tisoč let. Zanimiva je.

DAVIDOVO MESTO – BETLEHEM V STARI ZAVEZI

Betlehem ni edino mesto v Sveti deželi s takšnim imenom. Stara zaveza pozna tudi v knjigi Sodnikov (12,8-10) še drugo takšno mesto, z enakim imenom, v Galileji, in sicer 10 km zahodno od Nazareta, ki se danes imenuje »Bet Lahm«. Ime Betlehem pomeni namreč »hiša kruha«. Iz imena samega sledi namig, da je bil Betlehem primerno okolje za rast žita. Starozavezna pripoved o Davidovi predhodnici v Rutini knjigi dokazuje prav to: na Boozovem polju pri Betlehemu srečamo Ruto pri paberkovanju klasja, ki je ostalo nepobrano za žanjci. Ni zaman v videnju prerokoval Mihej, kar se je izpolnilo v novi zavezi ob Kristusovem rojstvu, da je »premajhen med Judovimi knežjimi mesti« (Mih 5,1). Vendar pa: »Iz tebe mi pride tisti, ki bo vladal v Izraelu, njegovi izviri so od nekdanj, iz davnih dni.« Prerok Mihej se ozira v betlehemske davnino, kjer je skrita napoved Mesijevega prihoda: »Njegovi izviri so od nekdanj, iz davnih dni.« Tako je jasen namig na kralja Davida, ki je bil rojen v Betlehemu. Prvikrat se pa Betlehem prikaže iz davnine v starozavezni pripovedi o patriarhu Jakobu v Prvi Mojzesovi knjigi. V bližini Betlehema je ob porodu umrla

njegova žena Rahela, ko mu je rodila najmlajšega sina Benjamina, ki mu je bil najljubši: Rahela je umrla in pokopali so jo ob poti v Efráto, to je v Betlehem. »Jakob je postavil spomenik na njenem grobu; to je Rahelin nagrobnik do današnjega dne« (1Mz 35,19-20). Prav do današnjega dne j to judovski spomenik na obrobju Betlehema, ki je pa za romarje zaradi zidu prav težko dosegljiv. Znova je o Betlehemu govor v Davidovi zgodovini. Rutina knjiga nam daje slutiti, da je David predstavljen kot izdajalec, ker je v njegov rod prišla tuja, nejudovska kri, moabski rod, namreč Ruta je na prizorišču v Betlehemu. Njena tašča Noema se je z njo, z Moabko, s svojo snaho, po smrti svojega moža v Moabski deželi, znova vrnila v Betlehem. Pri paberkovanju je spoznala sorodnika Booza in se vanj zaljubila. Vzel jo je za ženo in povila mu je sina Obed, ki je bil Davidov dedek. Tudi Prva Samuelova knjiga nas vodi v Betlehem. Prerok Samuel je mazilil lepega svetlolasca Davida, najmlajšega med Jesejevi sinovi, na mestu, kjer je bil zavržen Savel. David sicer ni izbral Betlehema za svojo kraljevsko rezidenco, ampak južneje ležeči Hebron, dokler ni osvojil Jeruzalema za glavno mesto izraelskega kraljestva. Za Betlehem še vedno velja Mihejeva oznaka, pa čeprav je bil tam rojen David: majhno, nepomembno mesto med Judovimi knežjimi mesti. Kasneje se poredkoma pojavi navedba Betlehema. Tako imamo primer v Ezrovi knjigi (2,21), ko so se vračali izgnanci iz Babilona: »Sinov iz Betlehema je bilo sto triindvajset.« V primerjavi z drugimi je bil Betlehem še tudi takrat majhno mesto. Vendar pa je bilo pri navajanju Betlehema kot Davidovega mesta vedno navzoče mesijansko upanje. Imamo primerjavo: kot je David prišel iz Betlehema, neznanega mesta, in vzpostavil močno Izraelovo kraljestvo, tako je razumeti v skladu z Mihejevo prerokbo, da bo znova prišel Rešitelj iz neznanega Betlehema: »Ti pa, Betlehem Efráta, si premajhen, da bi bil med Judovimi tisočnjami: iz tebe mi pride tisti, ki bo vladal v Izraelu, njegovi izviri so od nekdanj, iz davnih dni. Zato jih bo predal do časa, ko bo

porodnica rodila; nato se bo ostanek njegovih bratov vrnil k Izraelovim sinovom. Trdno bo stal in pasel čredo z Gospodovo močjo, zveličastvom imena Gospoda, svojega Boga, in prebivali bodo, kajti zdaj bo velik do koncev zemlje« (Mih 5,1-4).

JEZUSOVO ROJSTNO MESTO BETLEHEM

Glede na to, kako so evangelisti predstavili Jezusovo rojstvo v Betlehemu, je takoj očitno, da so se lotili poročanja popolnoma drugače kot prerok Mihej. Temeljno dejstvo je: upanje je izpolnjeno. Prerokova napoved in Jezusovo rojstvo sta se znašla v skupni točki. Vendar je Jezus v Betlehemu le malo časa. Le na kratko je Betlehem obsijan z nebeško svetlobo. Sledi preganjanje, potem begunstvo in v Betlehem se ne vrne več. Evangelisti ne omenjajo več Betlehema potem, ko Jezus zapusti mesto in ga starši nesejo v izgnanstvo v Egipt. Kot Jezusova domovina se omenja Nazaret (Mk 6,1); večkrat ga imenujejo tudi Nazarečan. Celo na križu je tak napis: »Jezus iz Nazareta, judovski kralj« (Jn 19,19). Galileja je prvenstveno polje njegovega dela, oznanjevanja in čudežev in ne Judeja.

BETLEHEM V ZGODNJI KRŠČANSKI DOBI

Tudi v prvi krščanski dobi se Betlehem nikjer ne omenja. Šele v drugi polovici 2. stoletja najdemo poročila, ki govorijo o votlini v Betlehemu, kjer je bil Jezus rojen, tako Jakobov protoevangelij (17,2-18,1) ter prvi krščanski filozof in mučenec Justin (100-165 po Kr.). V svojem delu poroča: »Ko je nastopil čas otrokovega

rojstva v Betlehemu, se je Jožef ustavil v votlini, ker v prenočišču ni bilo prostora, in Marija je porodila Kristusa in ga položila v jasli. Tam so ga našli tudi modri iz Arabije.« Navedba votline v Betlehemu pri sv. Justinu nam pokaže, da so v njegovem času v Betlehemu vedeli za votlino, v kateri je bil Jezus rojen, in da so jo kristjani tudi častili. Tej navedbi je časovno blizu tudi naslednji dokaz o votlini v Betlehemu. Da je za kristjane veljal kot tak, izhaja iz velikega cerkvenega očeta Origena (pribl. 185–254 po Kr.). V svojem delu Proti Celsu je zapisal, da je to votlino videl Origen sam, in na tem mestu je kasneje zgradil cerkev cesar Konstantin, ki se je spreobrnil v krščanstvo. Vsekakor pa so vedeli kristjani zgodnje krščanske dobe, kje je mesto rojstva v Betlehemu. Poleg tega pa je še drug, posreden dokaz. Po razdejanju Jeruzalema in templja v letu 70 po Kr. je rimski cesar Hadrijan Jeruzalem znova pozidal kot pogansko mesto in mu dal ime »Aelia Capitolina«. S tem je hotel odstraniti prav vse, kar je spominjalo na judovski Jeruzalem in enako tudi na judeo-krščanske kraje. Na ta mesta je postavil rimska svetišča. Tako je na kraju križanja dal postaviti poganski tempelj, da bi izbrisal krščanski spomin. Enako je storil na Jezusovem rojstnem kraju v

Betlehemu. Sv. Hieronim (342–420 po Kr.), ki se je nastanil v Betlehemu leta 385, piše o tem leta 395 v pismu Noli: »Od Hadrijana do Konstantina, skoraj 180 let, so na kraju vstajenja častili podobo Jupitra in na skali križanja marmorno podobo Venere, kar so postavili pogani ... Betlehem, sedaj naš ... je prekril gaj Tamuza, t.j. Adonisa, in v votlini, kjer je vekalo Božje dete, so objokovali ljubljeno Venero.« Prav to, da so Rimljani pod cesarjem Hadrijanom Betlehem poganizirali, je posreden dokaz za to, da so kristjani takrat natančno poznali kraj rojstva Jezusa Kristusa in ga tudi častili. Nehote je bil ta poganski tempelj na kraju Jezusovega rojstva dodatna pomoč, da so kraj rojstva jasno prepoznali, saj so ga kristjani že pred poganstvom častili kot svet kraj.

CVETOČA BIZANTINSKA DOBA

Ko se je rimski cesar Konstantin (+337) spremenil in krščanstvo razglasil za državno vero, je tudi za Sveto deželo nastopil čas cvetočega krščanskega življenja. Na mnogi svetopisemskih krajih so nastale čudovite cerkve. Nad krajem križanja je dal Konstantin postaviti lepo cerkev in v Betlehemu je ob sodelovanju svoje matere sv. Helene postavil nad krajem Jezusovega rojstva

čudovito zgradbo. Betlehem je bil prisrčno mesto, kot ga lahko vidimo na slavnem zemljevidu iz Madabe iz 6. stoletja. Mesto je postalo cilj številnih romarjev iz vsega krščanskega sveta. Tudi sv. Hieronim si je ta kraj izbral za stalno naselitev in prebival je v samostanu v neposredni bližini Konstantinove bazilike Jezusovega rojstva. V senci tega svetišča je nastal pomemben prevod Svetega pisma v latinski jezik, ki je za stoletja postal uradno svetopisemsko besedilo katoliške Cerkve. Neka odlična Rimljanka, ki je prijateljevala s sv. Hieronimom, mu je sledila v Betlehem skupaj s svojo hčerjo in tam ustanovila ženski samostan. Tako je postal Betlehem resnično krščansko mesto z imenitnimi cerkvami, samostani in romarskimi zavetišči. Ker je bila Palestina takrat del bizantinskega cesarstva in ji je vladal cesar iz Bizanca, se je cerkveno življenje razširjalo v miru in pod cesarjevim varstvom. Vstajo Samarijanov leta 529 na začetku vladanja cesarja Justinijana (527-565) so hitro zatrli. Cerkve je bila nekoliko poškodovana, vendar jo je cesar bogato obdaril, razširil in deloma je takšna še danes. Resen in nevaren vihar v tej (bizantinski) dobi je bil vpad Perzijcev leta 614, ki je porušil mnogo cerkev v deželi, tudi cerkev Božjega groba, in pokosil množice kristjanov. Samo cerkvi Jezusovega rojstva v Betlehemu je bilo prizaneseno. Razlog za to je bila slika treh Modrih z Vzhoda na pročelju cerkve, ki so bili oblečeni v perzijska oblačila. Komaj se je ta vihar polegel, se je nad Palestino in Betlehemom že razvnel nov.

V JARMU ISLAMSKEGA GOSPOSTVA

Samo 20 let po perzijskem napadu na Palestino so leta 634 na vratih Betlehema stali muslimanski Arabci, ki jim je Betlehem padel v roke brez posebnega napora. Poročajo, da je bil v tem zavzetju Betlehema navzoč sam zmagoviti kalif Omar, ki je prišel iz Meke in je v južni apsidi bazilike v Betlehemu opravil svojo molitev. Od tedaj ta prostor služi muslimanom za molitve, kar so upoštevali celo križarji. Muslimanski osvajalci takrat kristjanov

niso neposredno silili v islam, ampak so kristjani postali državljani drugega razreda, čemur je sledilo zapostavljanje in zatiranje. Imeli so status »varovanih oseb« (dhimmi), a so ga morali drago plačevati v visokimi davki. Če izvzamemo kratek čas križarske oblasti v 12. stoletju, potem je bil Betlehem skupaj z vso Palestino pod islamsko oblastjo od leta 634 pa vse do padca otomanskega imperija leta 1919. Usoda kristjanov se je odločala pri vsaki menjavi oblasti znotraj islama. Ob strašnih razdejanjih krščanskih svetišč na začetku 11. stoletja pod kalifom Al Hakimom je ostala cerkev rojstva kot edina nedotaknjena. Morda zato, ker je kalif Omar v južni apsidi opravil muslimansko molitev? Navkljub vsem težavam, ki so jih kristjanom delali muslimanski oblastniki, so kristjani ob jaslicah vzdržali in ohranili vero.

KRATEK KRIŽARSKI INTERVAL

Križarji so osvojili Betlehem že pred Jeruzalemom leta 1099. Nastopila je kratka krščanska pomlad. Cerkve rojstva je bila tedaj okrašena z dragocenimi mozaiki, ki jih je nekaj še danes vidnih. Romarjem se je Betlehem odprl, samo-

stansko življenje je zacvetelo. Jezusovo rojstno mesto je leta 1108 postalo celo škofija in cerkev je dobila naziv katedrale. Ob njej je nastal avguštinski samostan. Katedrala je postala tudi mesto kronanja kraljev novega križarskega kraljestva. Leta 1100 je bil tu kronan Balduin I., jeruzalemski kralj, leta 1119 njegov naslednik Balduin II. Da bi bili novi gospodarji Palestine kronani v Jeruzalemu, kjer je bil Odrešenik kronan s trnjevo krono, se je krščanskim gospodarjem zdelo neprimerno.

DOLGA DOBA TRPLJENJA FRANČIŠKANOV

S Saladinovo zmago nad križarji v bitki pri Hatinu 4. julija 1187 se je končala kratka doba krščanske vladavine v Betlehemu in v celotni Palestini; spet je nastopil čas trpljenja. Sultan Saladin, ki ga velikokrat opevajo kot moža širine, je dovolil le dvema duhovnikoma in dvema diakonom latinskega obreda, da sta lahko ostala v Betlehemu. Frideriku II. je zgolj zaradi dobrih pogajanj z muslimani uspelo za Betlehem za 15 let pridobiti krščansko upravo, vendar je leta 1244 prišel dokončno pod muslimansko oblast

za sedem stoletij. Ko je prišel na oblast sultan Baibar, je leta 1263 Betlehem dal porušiti, le cerkvi Božjega rojstva je prizanesel.

Čeprav je bila od leta 1291 celotna Sveta dežela dokončno v posesti muslimanov, je po izgonu vseh latincev (v Sveti deželi tako poimenujejo katoličane) frančiškanom uspelo, da so stopili na nekdanja mesta, ki so bila v upravi križarjev. Sv. Frančišek sam je obiskal Sveto deželo leta 1219; da bi takrat prišel tudi v Betlehem, ni zelo verjetno. Še za življenja sv. Frančiška je obstajala provinca »Onkraj morja«, katere obstoj je bil s padcem križarjev za nekaj časa prekinjen. Leta 1333 so se Frančiškovi bratje že naselili v Betlehemu v nekdanjem avguštinskem samostanu, tu so še danes. V cerkvi rojstva Gospodovega so skrbeli za liturgijo, sprejemali romarje in skrbeli za zgradbe in baziliko. Brate so gmotno podpirale zahodne krščanske dežele. Istočasno pa so bili tudi odvisni od dobre volje muslimanskih vladarjev. Kljub naporom Frančiškovih bratov za ohranjanje bazilike rojstva nam romarska poročila kažejo včasih tudi zapuščeno stanje. Dominikanec Felix Fabri (1441-1502), ki je Sveto deželo obiskal dvakrat, opiše cerkev rojstva kot »skedenj brez sena, lekarno brez zdravil, knjižnico brez knjig« in s tem pokazal na revno stanje svetišča. Celo marmor, ki je nekdanj krasil svetišče, so muslimanski Turki odnesli za okras svojih hiš. Še danes je v Jeruzalemu muslimanska palača Haram es Sherif, ki jo krasijo marmorne plošče iz bazilike rojstva iz Betlehema.

Ne samo pritisk in samovolja muslimanskih gospodarjev, ampak tudi razdeljenost krščanstva na Vzhod in Zahod, sta botrovali takšnemu stanju v Betlehemu. V 16. stoletju so se napetosti med latinci in pravoslavni začele stopnjevati. Frančiškani so bili predstavniki zahodne latinske cerkve, pravoslavni menihi pa vzhodnega pravoslavnega krščanstva. Obe strani pa sta bili odvisni od dobre volje turških otomanskih vladarjev, torej od Visoke porte v Istanbulu. Glede na politični veter se je odločala tudi naklonjenost zdaj enim, zdaj drugim. Ko je bilo otomansko cesarstvo v

sporu z zahodom – vojna z Benečani – so to plačali frančiškani v Betlehemu tako, da so izgubili pravice na kraju Rojstva in so jih dobili Grki. Tako so se menjavali upravljavci kraja Gospodovega rojstva. In že smo pri ekumenizmu. Kako zelo je bila betlehemska bazilika in votlina rojstva vedno jeziček na tehtnici, kaže posebno betlehemska zvezda na kraju, kjer je bil Jezus rojen. Kako absurdno se lahko pokaže ta vloga, se je videlo v krimski vojni (1853-1856). »Mir na zemlji«, ki so ga pastirji oznanjali na betlehemskih livadah, je in je bil vedno daleč od sveta kakor na žalost tudi od Betlehema.

V sporu med zahodnim, latinskim, in vzhodnim, pravoslavnim, krščanstvom, je prišlo do tako imenovanega »Status Quo« leta 1853, kjer

so popisane pravice vsake od obeh strani in bi ga lahko imenovali mirovni sporazum. Po njem so lahko liturgijo obhajali samo pravoslavni, medtem ko latincem (frančiškanom) vstop v votlino ni bil dovoljen z izjemo določenih ur. Zato so morali frančiškani zgraditi vzporedno z baziliko Rojstva še eno cerkev, posvečeno sv. Katarini, ki je postala tudi župnijska katoliška cerkev. V posebnem delu bazilike je dobila tudi armenska Cerkev svoje pravice, da so obhajali svojo liturgijo. Da so pod eno streho svetišča različne krščanske veroizpovedi in da vsaka obhaja svojo liturgijo, gotovo povzroča nesoglasja, včasih celo spore, je pa v duhu Jezusovih besed »V hiši mojega Očeta je mnogo bivališč« ravno priložnost za graditev Božjega kraljestva na zemlji. Takšno ekumensko

stanje znotraj krščanstva je obiskovalcem cerkve seveda vidno in včasih mnogim neznano. Cerkev Jezusovega rojstva je ena najstarejših ohranjenih in s tem častitljivih cerkev v krščanstvu in bi nujno potrebovala temeljito prenovo in obnovo, da bi se ohranil vsaj del nekdanje lepote. Vendar o bližnjih načrtih te obnove še ni jasnosti, ker v tej skupni krščanski lastnini še ni prave volje.

BETLEHEM DANES

Že šest in pol stoletij so frančiškani v Betlehemu neprekinjeno dejavni v cerkvi Rojstva in z njo najtesneje povezani. Zanje je to hkrati tudi čas trpljenja in preizkušenj. Doživljali so različne preizkušnje od zlonamerne nagajanja muslimanskih gospodarjev do potresov in požarov. Neprijazno sosedstvo grških pravoslavcev in solastnikov je v cerkvi Gospodovega rojstva oteževalo njihovo delo. Posebno v najnovejšem času se je zgodilo bridko poglavje zgodovine. Leta 2002 je bila bazilika 40 dni obkrožena z izraelsko vojsko, ker se je v baziliko skrivaj zatekla skupina Palestincev. Edino frančiškani so ostali ujeti v obroču in so posredovali pri izraelski vojski, da se bazilika ni spremenila v grob krvi in ruševin.

Frančiškani smejo gledati na svojo prisotnost v betlehemski zgodovini z nekaj ponosa. Gotovo so zaslužni, da se je bazilika ohranila do danes. Da lahko danes latinski (katoliški) kristjani obhajamo bogoslužje v neposredni bližini Rojstva ali na kraju samem in da vsako leto spremljamo svetonočno liturgijo iz Betlehema na televizijskih zaslonih, je gotovo zasluga frančiškanske žilavosti, ki se ni pustila pregnati, čeprav je šlo velikokrat zelo na tesno. Naslednja zasluga frančiškanov je tudi, da je v Betlehemu ostala čvrsta katoliška župnija in s tem tudi skupina kristjanov, betlehemskih domačinov. Cerkev sv. Katarine je tako hkrati tudi župnijska cerkev in vedno je frančiškan tudi župnik te župnije. S socialnimi ustanovami in šolskim središčem, ki stoji dobesedno v senci Jezusovega rojstnega kraja, ohranjajo živo občestvo na kraju, kjer je Beseda

postala človek. Stanje v Betlehemu ni rožnato zaradi političnih trenj med Palestino in Izraelom, zato mnogo iščejo boljši kruh zunaj Betlehema in se želijo izseliti. Tudi tu je frančiškanska vizija zelo jasna, samo živa župnija bo ohranjala Jezusov rojstni kraj živ. Mrtvi kamni so lahko samo še spomenik preteklosti.

KONČNO: OBNOVA BAZILIKE JEZUSOVEGA ROJSTVA

Zares skrajni čas je bil, da je bil 2. septembra 2010 končno podpisan dokument o obnovi bazilike. Obnova strehe, ki je prenehala držati deževnico že pred mnogimi leti, je s podpisom kustosa Svete dežele, p. Pierbattista Pizzaballa,

in ostalih dveh lastnikov svetišča dobila zeleno luč. Zaradi že znane pravne ureditve »status quo« je prišla v poštev najboljša rešitev obnove. Obnovo bo vodila palestinska vlada, ministrstvo za cerkvene zadeve. Zato je bila podpisana listina za obnovo bazilike ob navzočnosti predsednika palestinske vlade Salama Fayyada, svetovalca palestinskega predsednika Mahmuda Abbasa za cerkvene zadeve, Ziad Al Bandaka, predsednika odbora za obnovo cerkve, kustosa Svete dežele, grškega pravoslavnega patriarha Teofila III. in predstavnika armenskega patriarha Torkoma II. Ker je bazilika pod že omenjenim »status quo«, se ne more izvajati nikakršna obnova ali prenova, dokler ni doseženo soglasje vseh lastnikov. In soglasje je zdaj doseženo. Že leta 2008 je palestinski predsednik Mahmud Abbas dal pobudo

za obnovo bazilike.

Ob podpisu načrta obnove, je kustos Svete dežele pojasnil, da je ta podpis znamenje nove dobe sožitja v Betlehemu in hkrati dokaz, da je sožitje in sodelovanje možno kljub tako veliki različnosti.

Ob podpisu je vodja mednarodne strokovne skupine, profesor Remigio Rossi, tudi pripomnil, da bi dela bila lahko opravljena v 150 delovnih dneh, vendar pa še ni postavljen datum začetka obnove. Kot povedo frančiškanski patri v Betlehemu, bodo pripravljala dela trajala do konca velikonočnih praznikov prihodnje leto, potem pa naj bi se začelo pravo delo obnove. Dodati moramo: Bog jih usliši!

Zadnja obnova bazilike je bila leta 1832. Da je obnova nujna, vidimo celo romarji, ki vstopamo v baziliko, kako so poškodovani mozaiki na stenah zaradi zamakanja. Ponovno je potrebno poudariti, da sedanja bazilika v Betlehemu ni samo ena od večjih krščanskih bazilik, ampak tudi najstarejša cerkev na svetu. Gradil jo je cesar Konstantin v 4. stoletju, polepšal in obnovil pa cesar Justinijan v 6. stoletju. Ker je bazilika od leta 2000 tudi pod varstvom Unesca, se strokovnjaki nagibajo k ideji, da bi obnovo izvedli tako, kot je bila cerkev videti v 15. stoletju. Vendar stroka potrebuje čas, da najde najboljšo rešitev pri tako odličnem verskem in kulturnem spomeniku.

Verjetno smo razumeli, da bo obnova potekala s sredstvi, ki jih bo zbirala svetovna krščanska družina.

Po virih sestavil p. Peter Lavrih, ofm.

Darovi za Društvo prijateljev Svete dežele 6. 8. - 20. 11. 2010

- 50 €** Beravs Nikolaja, Beravs Vlasta, Lustek Marija, Štuhec Franja;
- 35 €** Lakner Marija;
- 30 €** Vadnjal Sonia, Zupančič Jože;
- 20 €** Kovač Zlatka, Rupnik Ivanka, Vrabič Alojzija, Vrabič Alojzija, Vrabič Alojzija, Zupančič Ciril, Zupančič Jože;
- 16 €** Stanič Stanislav;
- 15 €** Rešetič Marta, Skok Marija, Topler Štefka;
- 10 €** Čamernik Olga, Valentinčič Danica;
- 5 €** Krevželj Terezija, Preskar Terezija;

Bog povrni!

Uredila: Tatjana

Najino prvo potovanje v Sveto deželo

Obiskati svete kraje, kjer je naš Gospod Jezus Kristus živel, trpel, umrl in od mrtvih vstal, je gotovo edinstveno potovanje, pravo romanje, ki ni primerljivo z drugimi potovanji. To je dejstvo, ki še kako drži, in to oznanja sedaj tudi midva, udeleženca romanja v prostor starozaveznih dogodkov in v kraj Jezusovega rojstva s patrom Petrom Lavrihom, v času jesenskih šolskih počitnic od 23.10. do 30.10.2010. Prvič sva začutila, da bi tudi midva rada šla v svete kraje ob obisku nedeljske svete maše na Brezjah spomladi letos, ko sva na plakatu vhodnih vrat zagledala vabilo ob 100-letnici romanja iz Slovenije v svete kraje. Takrat sva začutila veliko željo, da bi tudi midva poromala tja, s svojimi

vtisi pa sta naju navduševala tudi moževa starša, ki sta že obiskala te kraje. Ko sedaj razmišljava in si ogledujeta slike s tega potovanja, so se nama seveda poleg znamenitosti in svetovnih čudes, ki nam jih je bilo dano videti (veličastnih piramid v Gizi, muzej v Kairu, ogled Sueškega prekopa, ogled Petre...), še posebno vtisnili v spomin kraji, kjer smo imeli sv. mašo in bili tako še posebno blizu našega Gospoda Jezusa Kristusa. Najprej pri slovenskih šolskih sestrah v Kairu, kjer smo bili doživeli tudi posebno Božjo milost, saj je ravno v tem času sestra Kristina praznovala 60 let svojih

redovnih zaobljub. Njena predanost, zaupanje in delati dobro drugim naj bo tudi nam vodilo in svetel vzgled v našem življenju. Poleg blagoslova pri maši smo bili deležni tudi zelo dobre torte, s katero so sestre in študentke obdarile slavljenko. Mašo smo imeli nato še na kraju, kjer je živel in molil sv. Anton Puščavnik, in pri samostanu sv. Katarine, oba naj bosta naša zavetnika in priprošnjika tudi v bodoče, ter na kraju kjer je bil obglavljen Janez Krstnik (Mukawir), in na gori Nebo. Hvala našemu patru Petru Lavrihu za povabilo za sodelovanje pri bogoslužju, branje pri evharističnem oltarju, ki je bil lahko samo večja skala, je posebno doživetje in milost na takšnem romanju. Pogled na obljubljeni deželo z gore Nebo je še poseben lep in nudi čudovit razgled na Sveto deželo. Še posebno doživetje na tem romanju pa je nočno romanje proti vrhu Mojzesove gore Sinaj. Pot je bila dobro osvetljena z naravno nočno svetlobo, družbo so nam delale

kamele in beduini. Čas, ki nam je bil dan, je bil poln misli o dogodku, ki se je zgodil na tem svetu kraju, zapovedi, ki so nam bile takrat dane, so vodilo našega življenja, njihovo izpolnjevanje pa nas pripelje tja, kjer je večna sreča. Del našega vzpona je bilo tudi razmišljanje o tem, koliko smo jih zmožni izpolnjevati in kaj storiti, da jih bomo izpolnjevali bolj, ter molitev za naše najbližje, tiste, ki so še z nami in za tiste, ki jih ni več med nami in so, upamo, že deležni večne luči. Na vrhu smo vsi romarji kot ena družina pričakali sončni vzhod in občudovali čudovito pokrajino.

Na tem romanju sva podoživela in začutila ves sijaj Egipta ter bogastvo, razkošje in mnogobojstvo, ki ga je bil deležen tudi Mojzes in njegovo izvoljeno ljudstvo, odhod v puščavo in stisko ljudstva, ki je potovalo v obljubljeni deželo dolgih 40 let, pa prihod na goro Nebo in pogled na obljubljeni deželo, na koncu pa sva v votlini, na kraju rojstva Jezusa Kristusa, spoznala odrešenijsko moč troedinega Boga.

Hvala patru Petru za njegovo strokovno in predvsem duhovno vodenje na tem romanju, za vsa razmišljanja in molitve, za njegove lepe, življenjske pridige pri sv. mašah, predvsem pa za njegov svetel vzgled, kako zaupati v Božjo pomoč v vseh življenjskih situacijah. Doma sedaj oznanjaja prijateljem in znancem, da bi moral vsak kristjan, tako kot piše v psalmu 122, v svojem življenju obiskati Sveto deželo.

»Tja hodijo rodovi, Gospodovi rodovi, kakor določa Izraelova postava, slaviti Gospodovo ime.«

Marko in Marta Rudež

Sveta dežela: puščava ali rajski vrt?

Puščava kot metafora

Puščava je postala metafora za opis občutka odtujenosti in obupa, ki sta posledici človekove grešnosti. Kolikokrat smo uporabili stavek »Počutim se kot v puščavi« ali »Počutim se odtujenega od Boga in ljudi« za opis naših občutkov, ki jih imamo zaradi naše grešnosti. Če smo samozadostni in zadovoljni s svojimi dejanji, ne bomo nikoli začeli hrepeneti po Gospodovem prihodu ali se pripravljati na srečanje z njim. Tako ne bomo odkrili poti iz puščave, poti, ki je zapisana v Jezusovem srcu in podobno v srcih vseh ljudi, ki mu sledijo. Sredi naše osebne puščave bomo slišali Gospodov glas le, če bomo odprli srce in pustili, da jo bo Bog ozelenil.

Bog se nam je razodel ne le v določenih časovnih obdobjih, temveč tudi v posebnih krajih na svetu. Pri mnogih kristjanih omemba teh krajev priključuje podobe pastirjev in oljk, visokih zidov in zaprtih, starodavnih mest, kakršna so bila v času kralja Davida, ali pa podobo Betlehema v času Jezusovega rojstva. Sveta dežela je dežela brez zgodovine, z ljudmi in krajmi, zamrznjenimi v svetopisemskem časovnem okvirju ali zaklenjenimi v novodobnem političnem boju. Kot katoličani imamo dvojno obveznost, in sicer da se odtalimo iz zamrznjenega bibličnega okvirja ter ga naredimo dostopnega in vabljivega tudi za ostale kristjane.

Obisk Svete dežele nas opomni, da smo ujeti ne samo v zgodovini, ampak tudi v geografiji odrešenja. Zgodbe našega življenja, prepletene s svetopisemskimi zgodbami, nam kažejo, kako lahko Bog piše naravnost, pa čeprav z našimi krivimi črtami. Žal tudi najbolj prodajani vodiči po Sveti deželi ne pričajo o čudežu, ki se je tam zgodil, temveč zgolj na-

vajajo faktografska dejstva. Samo ljudje lahko najbolj verodostojno in zgovorno pričajo, da je v najsvetlejšem trenutku zgodovine Beseda meso postala in se naselila med nami. To meso iz Besede častimo še danes.

Če bi bila Sveta dežela spremenjena v muzeje in arheološka najdišča, kot so nekateri verski kraji v drugih državah, bi bile močne zgodovinske vezi pretrgane. Brez prisotnosti krajevnih cerkva in skupnosti kristjanov, bi se pričevanje o Sveti deželi zmanjšalo in ga morda danes sploh ne bi več bilo.

Beseda in Sveta dežela

Za vsakega kristjana je priporočljivo branje apostolske spodbude papeža Benedikta XVI. z naslovom »Verbum Dominik«, posebno delov, kjer je izrecno omenjena »Božja beseda in Sveta dežela«.

Papež v 89. odstavku pravi: »Ob spominu na besedo, ki je postala meso v maternici Marije iz Nazareta, se naj naše srce obrne k deželi, kjer se je zgodila skrivnost našega odrešenja in od koder se Božja beseda širi na vse konce sveta. Z močjo Svetega Duha je beseda postala meso v točno določenem času in prostoru, na obrobju rimskega imperija. Bolj ko cenimo univerzalnost in edinstvenost Kristusa kot osebe, z večjo hvaležnostjo se oziramo na to zemljo, kjer se

je Jezus rodil, kjer je živel in kjer je dal svoje življenje za nas.«

»Kamni, po katerih je hodil naš Odrešenik, še vedno ohranjajo spomin nanj in so neme priče Božje besede. Iz tega razloga so sinodski očetje opozorili na posrečeno poimenovanje, ki Sveti deželi pravi tudi peti evangelij. Kako pomembno je, da v teh krajih krščanske skupnosti ne doživljajo stisk, zatiranje in preganjanj. Škofovske sinode so izrazile globoko povezanost s kristjani, ki živijo v deželi Jezusa Kristusa in so žive priče Vstalemu. Ti so namreč poklicani, da ne služijo le kot svetilniki vere za vesoljno cerkev, ampak tudi kot kvas harmonije, modrosti in uravnoveženosti v življenju družbe, ki je bila in bo še naprej pluralistična, večetnična in z različnimi verami.

Sveta dežela je tudi danes cilj romanja kristjanov, kraj molitve in pokore, kakor so jo označili že starodavni avtorji, kakršen je sveti Hieronim. Bolj kot obračamo naše oči in naša srca k zemeljskemu Jeruzalemu, bolj se bo v nas prebujalo hrepenenje po nebeškem Jeruzalemu, pravem cilju vsakega romarja, skupaj z željo, da bi bilo Jezusovo ime, ime, ki prinaša odrešitev, oznanjeno vsem (Apd 4,12).«

po br. Thomasu Rosici,
CSB povzela in prevedla Zdenka Pišek

Z Notranjskega na Špansko leta 1887 - 2. del

Potem se je ozrla po nas in nas pogledala in dejala: »Ampak vse to ni bilo nič, saj so konji in voli šli le tja do Trsta in nazaj.«

Sedaj se je pripoved začuda napela:

»Tisto leto, ko sama še nisem bila na svetu, je bilo nekaj posebnega. V Planini je bilo precej jetike in cvetovi deklet in fantov so umirali. Ne spomnim se, ali so mati povedali, kdo je prišel na misel, da bi se poromalo k svetemu Jakobu na Špansko.«

Dogovorili so se, ko je bila košnja končana, da gredo z lojtranimi vozmi in volovsko vprego na Špansko, naravnost k svetemu apostolu Jakobu, pa ne le Planinci, ampak tudi Lažani, Jakovčani, Grčarevčani, pa tudi z Unca in Cerknice so šli poleg. – Na lojtranih vozih so sedeli, s plohi pribitimi na počez; nekaj sena so imeli s sabo in nekaj hrane in vina, se razume, pa škrinje za spravo.«

Poslušalstvo je bilo med pripovedjo utihnilo tako, kot v svetih trenutkih v cerkvi svete Marjete pred povzdigovanjem. Stara mati pa je nadaljevala:

»Zbolel,« so rekli mati, »na poti ni nihče!«.

In potem: »Kako bi le kdo zbolel, ko je pa vse svete romarje varovala Marija – pribežališče grešnikov, z naše gore, Planinske Gore, s plaščem! In sploh niso mogli zboleti, ko so šli pa k svetemu Jakobu, ki je bil Kristusov apostol!«

»Prav njegov apostol je bil!«

Tu se je spet vse slovesno ustavilo, kot sveto Rešnje Telo v procesiji na Telovo in tudi dihati nismo upali. Zdelo se je, da bo taisti apostol ravno kar prišel dol, po tistih štengah, iz kašče! Tam je bila njegova sveča in tisto čudno pisanje s pečatom! In vse to smo vendarle videli na lastne oči.

»Šli so potem čez Italijo, pa v Arl na Francoskem.« Mati so pogledali iz levega kota v desni in zdelo se je, kot da pregledujejo pot svoje matere Helena, prav sedaj, čisto na novo. Nato pa so povedali še dve imeni, ki sta se zdeli s koncev sveta.

»Ja so šli v Burgas in Leon«. To je bilo oboje za nas samo zelo, zelo daleč.

»Pred Compostelo, tam, kjer se cerkev na velikem trgu dviga skoraj do oblakov, se pa niti na voze niso več upali peljati. Tudi sosedov Matiček, ki je imel le 12 let – kot Jezus, ko je šel v prvič v tempelj v svetem Jeruzalemu na Judovem, je šel peš tako daljavo, kot je tukaj iz Planine pa do Trsta (to je nekaj več kot 100 km). Samo tako so lahko dobili ta prave romarske školjke, za na obleko, in pa tisti papir, ki ga imamo v škrinji z latinskim popisom. Pa svete romarske Jakobove sveče so kupili.«

»Ja, peš so šli sveti romarji, v cerkvi pa – skoz celo cerkev – so šli po kolenih, tako kot pri Mariji Pomagaj na Brezjah, pa pri naši Mariji na Gori!«

To je bilo preveč. Komaj da nismo planili v Jok. »Po kolenih so šli!« so mati strogo pribili. Tihota.

»Dvanajstkrat so se voli zbosili in so jih morali dati na Francoskem in Španskem podkovati na novo. Dvakrat se je kolo utrlo, nesreče pa, Bogu hvala, ni bilo nobene. Romarje so spremljali v cerkvah, ki so bile nekatere vse v zlatu. Prenočevali pa so v svetih gostilnah!«

Tukaj so mati zavzdihnil in strogo pogledali po vsem poslušalstvu in rekli: »Ja, to so bile svete gostilne, ne pa kot tele, sedaj tukaj po vas« – in glas je šnil kvišku: »Tele beznice tukaj, da te sram rata!«

Tu je bil premor.

»Oja, včasih so pa bile, da si se lahko okrepal, odpočil in šel naprej po pošteno poti.«

»V katedralo vodijo taka vrata, da sam od sebe padeš na kolena!«

»V cerkvi svetega Jakoba imajo tolikšno kadihnico, da jo je bilo menda, kot so moja mati, ki so jo na lastne oči videli, vedno dejali, da jo je bilo za celega človeka. Iz stropa dol visi na zelo dolgi ketni in kadi, da je vsa cerkev v svetem dimu, pa nobeden ne kašlja, ker je to sveti dim. Pa čisto cela je srebrna, ta, za kot človek velika kadihnica!«

Tukaj so se naše predstave spet dvignile do neba, kajti kot ministranti smo potem lahko videli na velike praznike Windischgraetzovo kadihnico v farni cerkvi, ki je bila tudi cela srebrna. In tudi tepih, kot smo rekli, preproga, čez cel prezbiterij, v cerkvi svete Marjete, je bila dar Windischgraetzov, ki so imeli pred vojno, preden sem se rodil, prelep baročni grad v Planini. Bili so veliki dobrotniki Planine, cerkve in vse okolice.

»Romarjev pri svetem Jakobu je bilo toliko, da se je vse trlo, in so bili iz celega sveta, govorili so v vseh mogočih jezikih in so bili zelo različno in zelo lepo oblečeni. Tudi moja mati so imeli s seboj staro narodno nošo, posebej zloženo v lesenem zaboju. K svetemu Jakobu ne moreš iti namahadran, kot če si na njivi ali na našem trpetenku!«

»Mati so prinesli s seboj veliko odpustkov, da bi Bog varval našo rodovino, in pa svete stvari, ki jih hranimo.«

No, šele tukaj smo spet stopili na peč in na klop ob peči.

»Sedaj bomo pa zmolili eno desetko v čast svetemu Jakobu!« so zaključili stara mati s spomini svoje matere, ki je poromala v Compostelo v tistem daljnem letu 1887. Sveča svetega Jakoba je dogorela »do tal« ob smrtni postelji moje stare matere Helene. In tudi kašče in politirane škrinje ni več. Spomini na vse to pa so tako živi.

dr. Stanislav Matičič

MARTINOVANJE

Martinovanje v Beli Krajini, v soboto, 6. novembra 2010. Zbralo se nas je kar rekordno 218 članov in prijateljev. Srečanje v župnijski cerkvi v Semiču z dejavnim sodelovanjem pri sv. maši, ki jo je vodil msgr.

Alojzij Uran, upokojeni ljubljanski nadškof. Po sv. maši smo se v sončnem dnevu peljali v župnijo Črmošnjice, ki je bila nekdanja kočevska. Ob 500-letnici so jo obnovili in vredno je bilo obiskati čudovito svetišče. Domačini so nam pripravili prijazen sprejem in pogostitev z domačimi dobrotami. Obnovo cerkve smo lahko podprli z nakupom dobrot, ki so bile na voljo, kakor tudi knjiga in priložnostna znamka. Čeprav je bila cesta uradno v popravilu in zaprta, je župnik Luka Zidanšek premaknil zaporo kar svojo roko.

Sledilo je slavlje »Pozdrav jeseni« z martinovim kosilom v hotelu Smuk. Celo popoldne so bile po Semiču različne prireditve, razstave, nastopi, tekmovanje v kulinariki. Tako je bil še za ples omejen čas. Sklenili smo še z večerjo in se

v primernem času vrnili v Ljubljani, eni v Kranj in zopet drugi celo v Ajdovščino. Navdušenje nad sončno Belo Krajino je bilo veliko, zato se bo verjetno še ponovilo.

p. Peter, foto: s. Romana

DRUŠTVO PRIJATELJEV SVETE DEŽELE
V SLOVENIJI

Tržaška 85, SLO - 1000 Ljubljana,
REPUBLIKA SLOVENIJA

Tel.: +386.(0)1.24.44.250, fax.: +386
(0)1.24.44.253; GSM: 041.669.134

<http://www.sveta-dezela.si>

e-mail: komisariat@rkc.si

TRR: 05100-8010149684

ID.DDV: SI67460607 (davčni zavezanec)

Ljubljana, 2. 11. 2010

EKUMENSKO ROMANJE V ANGLIJO PO POTI BL. KARDINALA J. H. NEWMANA

OD 19. DO 23. JANUARJA 2011

Letalo+avtobus - 5 dni

Ob letošnji papeževi razglasitvi kardinala, blaženega Johna Henryja Newmana, nas vleče ta čudoviti svetniški lik na romanje v Birmingham. Program je pripravljen za skupino do 40 oseb.

PROGRAM

Prvi dan: 19. JANUAR: letalski prevoz z Adrio (letališče J. Pučnika) ob 07.05 v London, avtobusni prevoz v Littlemore (Oxford), sv. maša, nato v Birmingham, namestitev v hotelu za eno noč.

Drugi dan: 20. JANUAR: obisk Birminghama: katedrala, oratorij, sv. maša, odhod proti Londonu, namestitev v hotelu za 3 noči.

Tretji dan: 21. JANUAR: celodnevno romanje v največje Marijino svetišče WALSINGHAM, sv. maša in povratek v London. Večerni del dneva po lastni izbiri (kultura ali podobno).

Četrty dan: 22. JANUAR: prosta izbira za obiskovanje londonskih znamenitosti z metrom ali londonskim avtobusom, sv. maša; možnost obiska večerne predstave.

Peti dan: 23. JANUAR: nedeljska sv. maša, prosto, pozno popoldne avtobusni prevoz na letališče in polet domov s pristankom pred polnočjo.

Duhovno vodstvo

dr. Anton Štrukelj, p. Peter Lavrih, ofm.

STROŠKI

CENA

415€ - društvena cena, za nečlane 10 % več.

V ceno je vključeno: letalski prevoz Brnik-London-Brnik, avtobusni prevozi: letališče, Birmingham, Oxford, Walsingham, letališče. Po Londonu v lastni režiji z metrom, nočitev z zajtrkom v hotelih, tehnično in duhovno vodstvo, zavarovanje Elvia.

V ceno ni vključeno: vstopnine v galerije, muzeje in gledališke predstave, ki jih sami izbere. Rezervacija prireditev na strani: <http://www.officallondontheatre.co.uk/>

Prijave takoj oz. do zasedbe mest. Plačilo ob prijavi 200€, ostalo do 10. januarja 2011. Potrebni podatki ob prijavi: Priimek in ime (točno kot je v osebni dokumentu!), naslov, števil. os. dokumenta, roj. datum, naslov.

Naše knjige

Christian Gostečnik OFM Neprodirna skrivnost intime

Partnerstvo je verjetno eden izmed najbolj uspešnih načinov razrešitve bolečih zapletov iz mladosti. Knjiga govori o tem, kako naj partnerja pristopita k izredno vznemirljivi igri odnosov. Bistveno temo, ki ji lahko sledimo skozi celotno knjigo, bi lahko povzeli v eni sami misli, in sicer, da je partnerski odnos vedno arena intime, v kateri se razrešujejo najpomembnejše teme, občutja, afekti, ki so bili vzpostavljeni v odnosu s starši v najzgodnejši mladosti in se tokrat na novo prebudijo z namenom, da se razrešijo. Zato je knjiga lahko v dragoceno pomoč vsakomur, ki se podaja ali pa ki že hodi po poti partnerskega odnosa, in želi, da bi na tej poti našel srečo tako zase kot za partnerja.

Format 14 x 20,5 cm, trda vezava, obseg 389 strani
Cena: **18,00 €** (za bralce Brata Frančiška do 30.1. samo **15,00 €**)

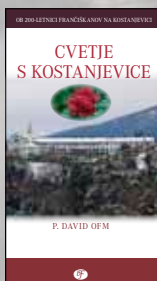
Tebi vedno prepevam 2011 Bogoslužni koledarček z Božjo besedo za vsak dan

Tradicionalni koledarček z navedki dnevne Božje besede in z ilustracijami klarise s. Chiare Amate iz Milana nosi letos naslov »Tebi vedno prepevam« in med Frančiškovimi spisi predstavlja Molitveno bogoslužje v čast Gospodovemu trpljenju.

Na voljo v paketih po 5 in 10 izvodov, sicer pa v katoliških knjigarnah in na frančiškanski porti na Tromostovju.

Format: 10x13 cm, zvezek, obseg 32 strani
Cena: 10 izvodov: **9,00 €**
Cena: 5 izvodov: **5,00 €**

Bratje na Kostanjevici so ob 200-letnici naše navzočnosti na tem kraju izdali poseben stenski koledar in bogato ilustrirano kratko zgodovino kraja.

Predstavljeno lahko naročite na naslovu: **Založba Brat Frančišek**

Prešernov trg 4; 1000 Ljubljana; telefon: 01 2429312; faks: 01 2429313; e-mail: zbf@ofm.si

<http://ofm.rkc.si/zbf/>